

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

4
-2015

**BFO-pakken
utvides!**

Forsvarsministeren svarer
på Offisersbladets kritikk

ACE 2015
– Stor Nordisk jagerflyøvelse

Krigsskoleutdanningen
og Utdanningsmodellen

FORSVARETS OPERATIVE HOVEDKVARTER

– Et fellesoperativt «Mekka»

God sommer!

**Kunnskap
er makt!**

Kun
83 kroner
i måneden

Kollektiv reiseforsikring **FOR MEDLEMMER AV BFO**

Alle BFO's medlemmer har tilgang til en svært gunstig kollektiv reiseforsikring i Europeiske gjennom If. Den gjelder både tjeneste- og fritidsreiser i hele verden i inntil 45 dager for deg og din familie.

Vil du vite mer om kollektiv reiseforsikring?

RING FP PÅ TELEFON 21 07 57 40

I samarbeid med:

**EUROPEISKE
REISEFORSIKRING**
— en del av If

Rolig, vi hjelper deg.

Hodeløst og historieløst!

Det blir ikke plass til så mange kommentarer rundt denne utgaves varierte innhold fra alle forsvarsgrener. For jeg kan ikke unnlate å mene noe om hva embetsverket og byråkratene i Forsvarsdepartementet nå har bedt Forsvarsbygg om å utrede. Forsvarsbygg skal i følge mine kilder nå utrede avhending/salg av Den Gamle Krigsskole i Tollbodgata 10 i Oslo!

De skal nå altså prøve å få solgt en av Oslo eldste bygninger/paléer (Kanslergaarden) som er bygget i 1620-30 for kansler Jens Bjelke, rett etter grunnleggelsen av Christiania! Krigsskolen, eller som den het i 1750 Den frie matematiske skole udi Christiania, senere Det norske militære Institut, ble i et gavebrev i 1802 forært paléet i Tollbodgata 10 av kammerherre Bernt Anker. Og i gavebrevet står det eksplisitt at bygningen skal brukes til å utdanne kadetter, og at kommende kadetter fra Anker-familien for all tid skal ha gratis kost og losji hvis de er kadetter ved skolen.

Vi snakker her om norgeshistorie, og vi snakker om en bygning som selvfølgelig er vernet av Riksantikvaren. T-10 som vi liker å kalle den, sto ferdig renoverert i forbindelse Krigsskolens 250-års jubileum i år 2000, med Kjell Grandhagen som krigsskolesjef. Krigsskolen har i århundrer benyttet T-10 som krigsskole, men i senere tid som lokaler for seminarer, møter og selskaper. Forsvarsstaben er også flittig bruker av lokalene i T-10.

Slik så T 10 ut på 1760 tallet.

Slik ser T 10 ut i dag.

NORGESMESTERSKAP I IDIOTI?

Etter at Forsvarsbygg overtok EBA-ansvaret i 2002, har det skjedd fint lite på vedlikeholdssiden, og det er i seg selv skandaløst. Nå er tiden inne for en ny runde med renovering, noe tydeligvis Forsvarsdepartementet og Forsvarsbygg ikke ønsker å bruke penger på! I stedet dukker de frekt og freidig uvarslet opp i T-10 med en stor delegasjon og med eiendomsmeglere fra DnB Eiendom på slep. De vurderer verdien til 20 millioner kroner.

Og hvordan de skal komme unna renoveringskostnadene på, og frarøve Krigsskolen T-10, er i beste FD og Forsvarsbygg-stil. Jo, de fisker frem et utopisk tall for hva det vil koste å renovere – 180 millioner kroner! Så legger de frem tallet til Generalinspektøren for Hæren (GIH), og sier at det er han som må dekke dette. Selvfølgelig vet de at GIH knapt nok har penger til å drifte/øve sin hær, og like selvfølgelig ikke kan trylle frem dette fantasibeløpet.

Da blir jo saken klar i FDs og Forsvarsbyggs øyne, nemlig at T-10 må avhendes. Dette er sleipt i mine øyne. En mer redelig sum for en renovering er nok nærmere en tiendedel av det FD/Forsvarsbygg fabulerer om. Nå håper jeg at et samlet officerskorps opp i alt annet vi i dag sliter med, samler seg imot denne galskapen! Norgesrekorder er morsomt, men ikke i denne sammenheng. Jeg håper at FD og Forsvarsbygg går på en juridisk kjempesmell, og at Forsvarsbygg med dette har slått enda en spiker i sin egen kiste.

God sommer alle sammen!

Einar Holst Clausen
Redaktør Officersbladet

OFFISERSBLADET

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPP

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Officersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

SALGSFABRIKKEN AS
2211 Kongsvinger
caroline@salgsfabrikken.no. Mobil: 918 14 222

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punkt@prikke.me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER: Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvarets Mediesenter.

FORSIDE:

Operatør klargjør for transport av FMIN ut til ubåt.
Foto: Forsvarets Mediesenter

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 12. juni 2015

(Bekreftet opplag 2014: 10.200)

UTGIVELSESPLAN 2015:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
5 august	14.08	03.09
6 oktober	09.10	29.10
7 desember	20.11	10.12

Officersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no
twitter.com/bfo12
instagram.com/bfo12

Nå betaler Gjensidige ut kundeutbytte igjen!

I syv av de siste åtte årene har du som har vært kunde hos oss fått kundeutbytte. I år får du 12,9 % av det du betalte for de individuelle forsikringene i fjor. Pensjonsprodukter gir ikke utbytte. Logg deg inn på gjensidige.no/ys, og se hva utbyttet blir i år.

Dersom du ennå ikke er kunde; gå inn på gjensidige.no/kundeutbytte og se hva du ville fått hvis du hadde vært kunde. Bli kunde nå, så er du med neste gang!

FASTE SAKER:

Redaktøren:	3
BFO leder:	22
Giv akt!	23
Hva skjer?	24
Kjekt å ha!	31
KAFO&BESO	32
Litt av hvert	36
Leserbrev	40
INTOPSKOKKEN	60
Tilbakeblikk	65
Internasjonale nyheter	66

10

14

16

ARTIKLER:

BFO besøkte «Forsvarets Mekka for Fellesoperasjoner»	6
En utdanning i endring	10
Frigjørings- og veterandagen 8. mai	14
Forsvarsministeren svarer på Offisersbladets kritikk	16
Saabs Giraffe innleder ny generasjon luftvarslingsradarer	20
Den moderne sølvpil	38
Valg av ny ubåt må skje senest i 2016	42
HV	44
Krigsveteranen som av mange bare kalles «Sølvfuglen»	46
Koordinering, synkronisering og informasjonsledelse	49
Arctic Challenge Exercise 2015	50
75 år siden gjenerobringen av Narvik	54
Nok en vellykket flydag på Kjeller	56
Northrop Grumman tilbyr Forsvaret Triton-droner	58
Festningsmarsjen Oscarsborg 2015	61
Fremmedlegionens nasjonaldag	62

20

46

62

BFO besøkte

«Forsvarets Mekka for

Forsvarets operative hovedkvarters hovedansvar er å ivareta norske interesser gjennom planlegging og utførelse av norske militære operasjoner i inn- og utland.

Sjef FOH i sitt Joint Operation Center JOC og opsrømmet.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN
FOTO: FOH

Dette er et stort ansvar, i tillegg til blant annet ansvaret for kontinuerlig overvåking av all land, sjø- og luftbasert aktivitet, planlegging av operasjoner, støtte til det sivile samfunnet, samt suverenitetshevdelse av våre områder og tilstedeværelse og håndtering av eventuelle episoder/kriser. Frem til 2009, het det Fellesoperativt Hovedkvarter (FOHK) og var lokalisert på Jåtta/Stavanger, og da hadde vi også Landsdelskommando Nord (LDKN), og sjef FOHK hadde kommandører for landstridskreftene, sjøstridskreftene og luftstridskreftene under seg, med en enda tydeligere grenvis inndeling i all aktivitet inne i anlegget. Flyttingen fra Jåtta til Bodø ble et stridstema med heftige debatter, men i dag fremstår FOH i ny drakt inne i fjellet et stykke utenfor Bodø. Kommandørene for lengst er borte, og den grenvise inndelingen er visket bort. FOH har i dag med sine over 250 ansatte, og et stort støtteapparat (Cyber, Samband, FLO og Forsvarsbygg), et tydelig og sterkt fokus på det fellesoperative.

I forbindelse med dagens utredninger, ekspertgruppers rapporter, ny militær ordning og pågående arbeid med Fagmilitært råd, reiste Offisersbladet og en delegasjon fra BFO til Forsvarets Operative Hovedkvarter for å orientere de ansatte om alt dette. Dessuten var det en glimrende anledning til å ta det «nye FOH» i nærmere øyesyn.

Etter en god kjøretur på «landsbygda» Øst for Bodø, fant vi frem til det avsidesliggende hovedkvarteret. Og etter en nøye innsjekkingsrunde, var vi klare til tunnelmarsjen innover i fjellet. Så kom vi til de tunge panserdørene som leder inn til det aller helligste. BFOs forhandlingsleder major Grethe Bergersen og kompetanseutvikler Jon Vestli, brukte dagene godt til sine grundige briefere og orienteringer til de av de ansatte som hadde anledning til å frigjøre seg fra daglige virke. I aulaen var det på det meste over 50 ansatte. Redaktøren ble på sin side dirigert rundt, av BFOs fristilte tillitsvalgte i regionen, orlogskaptein Hans Petter Myrseth (jobber normalt i FOH), for å få med seg en rekke

orienteringer fra sentrale personer på FOH. Her er hva noen av dem kunne fortelle.

JOINT OPERATION CENTER

Oberstløytnant Stig Sørensen er sjef i Joint Operation Center (JOC) - hjertet i FOH. Der handler det om å bygge situasjonsforståelse og beslutningsgrunnlag for sjef FOH, som igjen skal forebygge, og å håndtere alle situasjoner. De benytter seg av et utall av bakke, sjø- og luftbaserte sensorer for å få en helhetsoversikt. I JOC'en jobber de 24/7 med flere ulike vaktfunksjoner. I løpet av orienteringen får jeg en økt forståelse for at FOH ikke bare bedriver forsvarsrelatert aktivitet. For det situasjonsbildet som fremkommer på de enorme veggskjermene, tegner også et tydelig bilde av hvilken oversikt FOH har over sivile aktiviteter/bevegelser til sjøs og i lufta. Jeg får bekreftet av Sørensen at mye handler også om støtte til det sivile samfunnet. FOH får informasjon fra, og samarbeider med alle instanser, men på sivil side, kanskje mest med Hovedredningsentralen i Bodø og med Politiet. Sørensen har jobbet ved FOH i tre år, og stortrives i

fellesoperasjoner»

BFO delegasjonen fra venstre: HTV i Luftforsvaret kaptein Sagvolden, OTV Midt-Norge Hans Petter Myrseth, forhandlingsleder Grethe Bergersen og redaktør Einar Holst Clausen

jobben. Som han sier, det er en spennende, lærerik og utfordrende jobb, der jeg får en unik helhetsforståelse.

OVERVÅKINGSSENTERET

Turen gikk også innom Overvåkingssenteret (OS), der jeg møtte kapteinløytnant Fred Ove Nordhaug. OS er en del av JOC, og de jobber kontinuerlig med å skaffe tidsriktig, nøyaktig og relevant informasjon til OPs-rommet/JOC. Her sitter spesialister og overvåker og analyserer sensorbilder fra våre sjøområder, radarbilder og annet som viser lufttrafikken, de mottar rapporter fra blant andre Grensevakten, Kystvakten og våre Orion-fly. De kan med sin informasjonstilgang faktisk følge med på skipstrafikk og landbaserte bevegelser over hele verden. Dette er fokusert overvåking, som gir opprommet et oppdatert situasjonsbilde. OS deler denne informasjonen både nasjonalt og internasjonalt, som til for eksempel NATO.

OBERST OLE ANDERS ØIE STYRER DE DAGLIGE OPERASJONER

Eller J3-3 Current Operations som det

heter i fjellet. Den tidligere gardesjefen synes nok det var litt av en overgang, men er glad for nye utfordringer. Øie er sjef for avdelingen som driver de daglige operasjoner ved FOH, og har operasjons-senteret og overvåkingssenteret under seg i sitt arbeid. Øie ga klart uttrykk for at han er avhengig av dyktige fagfolk rundt seg, men også den klare fordelene av å ha tjenestegjort ved FOH tidligere. Hovedkvarteret har etter Øie oppfatning absolutt utviklet seg til det bedre de siste årene, og i følge Øie, så ønsker NATO nå at FOH skal oppgraderes til et enda høyere operasjonelt nivå. Obersten har pendlet de siste 18 årene i sin karriere, og kunne fortelle at pendlertilværelsen i Bodø er blant de beste. Reiser han fra Bodø klokka tre på en fredag, så er han hjemme hos familien i Kristiansand litt over seks. Det er bra, sier en fornøyd Øie.

FLAGGKOMMANDØR SOLVEIG KREY PLANLEGGER FREMTIDIGE OPERASJONER

Vi stakk hodet innom flaggkommandøren som er sjef for J-5/7/9 og har ansvaret for

planlegging og koordinering av fremtidige øvelser/operasjoner og sivil/militært samarbeid. Hun er hovedansvarlig for alle fellesoperative øvelser i Forsvaret. Planprosessen rundt Cold Responce 2016 er eksempelvis godt i gang allerede. Til å hjelpe seg med å lage overordnede planer, har hun personell fra alle forsvarsgrener, samt sivile aktører ved behov, flere av de med logistikkbakgrunn. Hun leder således det som heter Joint Operation Planning Group (JOPG). Også Krey understreket viktigheten av fagkompetanse blant sitt personell. Dette er et håndverk, og de jeg har rundt meg bør ha vært med en stund, sa hun. Men hun ønsker samtidig at de som kommer til J-5 bringer inn litt nytt, enten på utdannings- eller erfaringsfronten. Flaggkommandøren bekreftet også FOHs gode tilrettelegging for pendlerne.

PERSONELLSJEFEN I FJELLET ER OBERST-LØYTNANT LARS PETTER BERGH-HANSEN

Han er sjef J-1, hele personellorganisasjonen. Vi er et sammensatt og variert lite samfunn her ved FOH, sier personellsjefen. Her

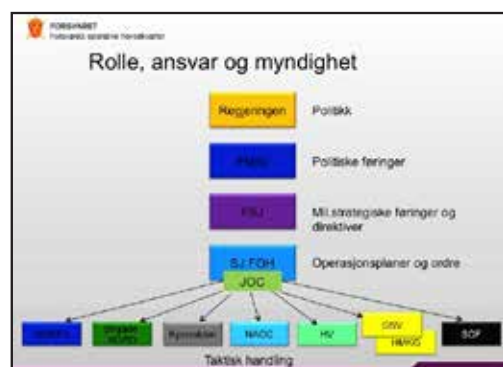
Fra aulaen i FOH, der BFOs kompetanseutvikler Jon Vestli holder sin orientering.

Oberst Ole Anders Øie er sjef J3 Current Operation

P-sjef og sjef personellorganisasjonen oberstløytnant Lars Petter Bergh-Hanssen.

har vi alt fra soldat til general, og alt fra yrkesbefal, vervede, engasjerte og avdelingsbefal fra alle forsvarsgrener, i tillegg til flere sivilansatte. Dette er en variert og spennende gruppe å drive personellbehandling for, sier Bergh-Hanssen. Ca 30 prosent av de som jobber ved FOH er pendlere, og jeg mener vi har tilrettelagt godt for de som pendler, sier han. Bergh-Hanssen har mange ting på ønskelisten sin. Blant annet håper han at flere burde velge å slå seg ned i regionen med sine familier. Han ønsker også at flere operative offiserer fra Sjøforsvaret søker seg til FOH. Han synes det kan være for stor «turn over» i noen av stillingene ved FOH, kanskje fordi dette er typiske karriere-stillinger, noe han har forståelse for. På J-1 jobber vi også mye med velferd sier Bergh-Hanssen. Vi gjennomfører en rekke velferdstiltak, som f.eks. konserter, hytteleie og familie-kino. Vi har videre et godt samarbeid med tjenestemannsorganisasjonene, et stort fokus på et inkluderende arbeidsliv (IA). Kanskje en av grunnene til at vi har et så lavt sykefravær, sier han.

Infosenteret (Information Management)

ble det siste stoppestedet i fjellet. Fønrik Eivind Hanssen orienterte om det jeg synes er noe av det smarteste jeg har sett av oppdatert informasjonsdeling. Det er en informasjons-node, en digital stridslogg, en form for «digital oppslagstavle», der all tidsriktig, nøyaktig og relevant informasjon kontinuerlig blir lagt inn. Det heter «Share-point». Alle kan logge seg inn (ihht sitt klareringsnivå) og til enhver tid være oppdatert på situasjonen, hva som har skjedd, hvilke ordre som er gitt, og litt til. «Share-point» systemet som FOH bruker, er utviklet av Infosenteret, og brukes nå også av blant andre Hæren, HV, Cyberforsvaret og E-tjenesten. Et slikt kontinuerlig oppdatert informasjonsdelings-system er Alfa og Omega for å understøtte JOC'en og beslutningsgrunnlaget de gir sjef FOH.

Sjef FOH generalløytnant Morten Haga Lunde på sitt kontor sammen med fungerende leder BFO Rune Rudberg.

Fungerende leder BFO, Rune Rudberg og Offisersbladet fikk i løpet av sitt todagers besøk, med diverse orienteringer til personellet ved Forsvarets Operative Hovedkvarter, en drøy times samtale med sjef FOH, generalløytnant Morten Haga Lunde, på hans kontor inne i fjellanlegget. Vi møtte en stolt og imøtekommende sjef for «Forsvarets fellesoperative Mekka». Her er noen av sjefens tanker og synspunkter rundt aktuelle temaer i dag;

«Det jeg håper dere har sett her i dag, er at FOH i dag er et allsidig operasjonelt hovedkvarter på den fellesoperative arena. Mitt behov er derfor personell med ferskvare innen utdanning og tjenesteerfaring. Og så trenger jo forsvarsstaben personell som har gjort tjeneste i et fellesoperativt hovedkvarter. For å få til dette, ønsker jeg meg derfor en noe hyppigere rotasjon på personellet. I tillegg ønsker jeg meg flere offiserer fra Sjøforsvaret til FOH, for jeg trenger mer kompetanse på sjø».

«Det ideelle er om personell med enten stabsskole I eller II, kommer direkte hit til FOH, tjenestegjør her 3-5 år, og tjenestegjør noen år ved forsvarsstab eller i egen forsvarsgren, for så å komme tilbake hit på et høyere gradsnivå. Så derfor burde flere søke seg til FOH. Å tjenestegjøre ved FOH er absolutt karrierefremmende».

«Her i fjellet har jeg som dere vet personell fra alle forsvarsgrener, men vi har uansett tilhørighet, ett felles mål, og det er å produsere operativ evne. Arbeidsbelastningen kan til tider være høy for mine ansatte, noe som bekymrer meg litt. Jeg tror nok det kunne vært ønskelig å øke årsverksrammen noe.»

«Med innføringen av det nye K2-direktivet, har vi tonet ned den grenvise inndelingen i hovedkvarteret, og fokusert på fellesoperative. Derfor går også jeg i grønt, nettopp for å viske ut forskjellene. Det som gjenstår er å gi generalinspektorene en operativ rolle i krise /krig».

«Alt vi styrer herfra er å betrakte som en operasjon. Forsvaret har blitt alt for lite til å skille på styrkeproduksjon og operasjoner. Dette bør gå sømløst, hvor avdelingene til enhver tid har personell under opplæring/utdanning, eller er fullt ut operative. Jeg er således tilhenger av vernepliktsordningen, i kombinasjon med ordningen med vervede. Marinen kan eksempelvis drive utdanning på fregatten, samtidig som de seiler i Nordområdene, og må ikke nødvendigvis returnere til Haakonvern for å bytte mannskap. Dette ville spart tid og samtidig økt tilstedeværelsen i Nord».

«Med tanke på min jobb som sjef FOH, og økt fokus på Nordområdene, er nasjonale avstander en av mine operative utfordringer. Avstanden fra Sør-Norge er lang, i forhold til dette med reaksjonstid, dersom vi skulle få en situasjon i Nordområdene».

En utdanning i endring

Denne utgaven av Offisersbladet inneholder mye stoff om Forsvarets operative kapasiteter og evne, samt hvordan denne blir skapt gjennom utdanningssystemet. Nå er det mye som tyder på at begge elementer vil bli endret – samtidig med at vi skal innføre et OR-korps blant de militært ansatte. Dette vil endre alt det vi kjenner i dag.

Av JON VESTLI/BFOs KOMPETANSEUTVIKLER
Foto: FMS

HVA TRENGER FORSVARET AV KOMPETANSE?

Forsvarets hovedoppgave er «å forebygge krig og konflikter, hevde landets suverenitet og bidra til å fremme en fredelig utvikling med respekt for menneskerettighetene». ¹ Dette løses gjennom de operative kapasitetene Forsvaret innehar og som er styrende for den kjernekompetanse den må besitte. Denne kan defineres til å være²:

- Evne til strategisk operativ ledelse
- Luftmilitær kontroll og varsling samt evne til kampflyoperasjoner
- Maritime operasjoner langs kyst og til havs
- Landmilitære styrker med fullt samvirke mellom alle troppearter.

Man kan derfor si at kompetansebehovet som Forsvaret har er både strukturelt og oppgavestyrte. Det strukturelle følger hvilken kompleksitet som skal håndteres og oppgavene som skal løses på ulike nivåer. Det siste er eksemplifisert gjennom at dagens operasjonsmønster og internasjonalisering har skapt et økt behov for spisskompetanse som skal til for å løse de pålagte og oppdukkende oppgaver (språk, kultur, politikk, juridisk mv), og som ikke er så påkrevd i en nasjonal kontekst. Man kan derfor hevde at til tross for at en god del av kjernekompetansebehovet ligger fast, har det samtidig vært en kontinuerlig utvikling og tilpasning gjennom den dreining Forsvaret har gjennomført siden 1990 – tallet.

Forsvaret har en tydelig og linket utdanningsstruktur hvor et nivå legger grunnlaget for neste. Denne ble etablert

for å kunne produsere spesifikk kunnskap for Forsvarets behov, og med volum for å dekke ulike funksjoners behov for kunnskap i alle forsvarsgreners; lagfører og NK tropp utdannet gjennom befalskoler, troppssjefer til kompanisjefer utdannet gjennom krigsskolene, stabsoffiserer i staber med stabsskole I, mens stabsskole II var innrettet mot høyere stabers behov for kunnskap. Dette var et forutsigbart og livslangt utdanningsløp for den enkelte og tilpasset den hierarkiske forsvarsstrukturens behov. Denne oppbygning av utdanningsinstitusjoner er fortsatt synlig i etaten og har ikke blitt vesentlig endret. Endringene har primært vært drevet av økonomiske hensyn og volumbetraktninger ved bortfall av mobiliseringsforsvaret (sammenslåing av befalsskoler) og et økende behov for kunnskap innen flere fagfelt (linjedeling og endrede fagplaner på alle nivå). Det

Kadett John Helge Samdal mottar Krigsmedaljen av Forsvarssjef General Harald Sunde under veteranandagen 8 mai 2013 under en sermoni på Akershus festning.

Kadetter ved Krigsskolen orienterer kartet for videre fermrykning.

Kadett ved Sjøkrigsskolen under opplæring på broen på en fregatt.

siste er drevet av endringene i operasjonsmønstre og internasjonalisering av oppgavene, økt behov for å kunne løse forvaltningsmessige oppgaver på lavere nivåer enn tidligere grunnet interneffektivisering og bortfall av forvaltningspersonell samt økte krav til rapportering og kontroll. Kort sagt, den militære leders kontroll- og oppgavespenn har økt.

KUNNSKAP GJENNOM UTDANNING

Forsvarets behov for kunnskap blir dekket gjennom to ulike utdanningsløp, en nivådannende utdanning etter prinsippet «stein på stein» og funksjonsrettet og kvalifiserende utdanning rettet mot et definert behov eller krav. Man kan si at nivådannende utdanning gir en breddekunnskap på de ulike nivå, mens den funksjonsrettede utdanningen tilfører dybde.

Den nivådannende utdanning har ikke

blitt vesentlig endret i forbindelse med Forsvarets omstilling. Utdanningens innhold er fundert på forskning og erfaringsbasert kunnskap, kjennetegnet ved tidløs og vel forankret undervisning og faglig innhold. Det er denne utdanningen som har gitt Forsvaret tilgang på meget kompetente militært ansatte, vist gjennom de operasjoner som er gjennomført siste ti år. Det har også vært klokt med en stabilitet i utdanningssystemet gjennom omstillingen av de andre delene av etaten.

Den funksjonsrettede utdanning kan sidestilles med etter- og videreutdanning. Det gir den militært ansatte bedre grunnlag for å gjennomføre sitt arbeid og utvikle seg som fagperson. Det representerer også muligheten til formelt å kvalifisere seg til andre stillinger med andre krav. Denne utdanningen er i stadig utvikling og endring da den er mer praksisnær og skal dekke de umiddelbare behovene for kunnskap og ferdighet.

Den videre utvikling etter nivådannende utdanning er basert på praktisering³. Gjennom trening, øving og daglig utdanning blir rolleforståelse, ferdigheter og vurderingsevnen testet og utviklet. «Bottom up» er i dag en grunnleggende regel for utvikling av kompetanse som leder i en vertikal karriere. Fra lagfører gjennom de ulike nivå til Brigadesjef. Dette er en prosess som tar 25-28 år, inkludert tjeneste fra funksjoner som støtter opp om kjernevirksomheten (utdanningsinstitusjoner, stabsarbeid, utenlandstjeneste mv) samt formell utdanning hjemme eller ute.

I sum dekker dette Forsvarets behov for kompetanse, militærspesifikk så vel som

1 NOU 2007/15 Et styrket forsvar

2 Ibid

3 Cathrine Filstad, BI hevder at 70 – 90 % av læring og kunnskapsutvikling skjer gjennom praktisering gjennom å dele kunnskap med hverandre i organisasjonen, ref intervju i HR & Lønn, magasin fra UNIT4 Agresso.

virksomhetsspesifikk, som f.eks. forvaltning, prosjektarbeid (materiellprosjekter), kompetansekrav ifht NOKUT mv.

HVA SKJER I FREMTIDEN?

Alle tegn tyder på at Forsvarets utdanningssystem vil endres. Og man kan også hevde at dette er på høy tid. Det som er vanskelig å akseptere, og som innehar stor risiko for å ødelegge mer enn å forbedre, er en endring drevet av økonomi og enkeltmiljøers behov for å fremme sin egen sak. Når man gjennomfører endringer som har store konsekvenser for grenenes kompetansesammensetning - uten å ta de med i prosessen, og utelukkende argumenterer ut i fra et kostnadsperspektiv uten å vurdere relevans og funksjonsspesifikke behov, mener BFO at man er på ville veier.

Krigsskolene er Forsvarets grunnutdanning for offiserstanden. Slik er det i dag, og dette blir enda tydeligere i fremtiden med et OR-OF-system. Det er vanskelig å kunne se for seg at endringen av krigsskoleutdanningen i form og innhold, skal kunne gjennomføres uten at dette innvirker på rekruttering, utdan-

Fra møtet Offisersbladet og kompetanseutvikler Jon Vestli hadde på Krigsskolen, med blant andre sjef Krigsskolen oberst Ingrid Gjerde og kadett Riley. Foto: Offisersbladet

ningskvalitet og kadettene relevans. Når man samtidig vet at det er tung politisk prestisje i å etablere OR-korpset, er vi redde for at OF-delen av systemet – de som skal planlegge, utvikle og styre Forsvaret, blir så redusert at balansen blir ødelagt. Og da har Forsvaret et problem for flere år fremover. Vi kan ikke ha et forsvar basert på de kortsiktige og akutte

kunnskapsbehovene alene, noen må faktisk ha en tyngre forankret kunnskap, basert på dokumenterte erfaringer og forskning. Dette er kjennetegn ved dagens krigsskoler og stabsskole – en svært god blanding av faktabasert undervisning og trening basert på «Best Practise».

Kadettene er i mot outsourcing av krigsskoleutdanningen

INNLEGG FRA KADETT BJØRNAR RILEY/KRIGSSKOLEN
2. AVD./SJEF SIKKERHETSPOLITISK UTVALG

Som en institusjon hvor hæroffiserer blir utdannet til å planlegge og lede land-militære operasjoner under krevende forhold er Krigsskolen annerledes enn andre utdanningsinstitusjoner. Kadettene profesjonsutdanning foregår ikke kun i klasserom, men også på øvelser og andre type aktiviteter. Teori og praksis henger derfor tett sammen og øvelser tester blant annet ledelse, fysisk og mental robusthet og samarbeid samtidig som det er stort fokus på at kadettene skal utvikle seg selv om mennesker og ledere. Krigsskolen kan derfor levere en solid og tverrfaglig utdanningspakke som er spesialtilpasset offiserer som skal ut i Hærens operative avdeling og som er svært vanskelig å finne andre steder.

Det er derfor uheldig å tro at studiepoengene i eks ledelsesfaget eller statsvitenskap på Krigsskolen representerer det samme som studiepoeng på sivile høyskoler, da utdanningene er vesensforskjellige. Studiepoengene måler heller ikke erfaringer kadetter gjør seg underveis i utdanningen som ikke er målbare, eksempelvis hvordan man mobiliserer krefter til å lede andre mennesker på vinterfjellet i -15 med nullsikt, 35 kg i sekken og kaloriunderskudd over flere dager. Ledelsesundervisningen handler med andre ord ikke kun om å lese pensum, men å gjennomføre og eksperimentere i praksis mens man setter det inn i konteksten krise og krig.

Studiepoengene gjenspeiler heller ikke hvordan tverrfagligheten og dannelsesreisen gjør kadetter og fremtidige hæroffiserer i stand til å ta gode beslutninger under krevende forhold og reflektere rundt disse beslutningene, sin rolle og sitt samfunnsansvar på en god måte. Når Krigsskolen virkelig treffer i undervisningsopplegget, er det ofte vanskelig å se hvor ett fag slutter og det andre begynner, nettopp fordi tverrfagligheten skaper en helhet hvor alt henger sammen med alt. Helt konkret betyr dette at man blant annet kan følge konsekvensene av det ene skuddet man avfyrte som enkeltmann gjennom alle nivå, fra stridsteknikk og helt opp til politisk nivå, og ta lærdom av dette gjennom refleksjon og diskusjon. Dette gjør man både teoretisk i klasserom og i praksis på øvelse. Samme fremgangsmåte har man i engelskfaget, hvor man knytter undervisning tett opp til taktikk-

Kadett Bjørnar Riley
2. avdeling Krigsskolen

og ledelsesfaget. Faget burde således egentlig hete "Military English" for å gjenspeile dette. Tverrfagligheten former dermed profesjonsutdanningen på en svært god måte.

Ved å outsource enkelte fag til sivile skoler, risikerer man derfor å ta ut viktige byggeklosser fra undervisningsopplegget og stykke opp profesjonsutdanningen på en uhensiktsmessig måte. Jeg vil derfor advare mot å tenke at Krigsskolefagene engelsk, statsvitenskap og ledelse er sivile fag som vil oppnå samme mål ved outsourcing. Som kadett opplever jeg at fagene er like viktige deler av den militære profesjonsutdanningen som taktikkfaget fordi de settes inn i riktig kontekst, nemlig situasjoner i krise og krig hvor man kan bli nødt til å risikere eget og andres liv. Jeg setter derfor pris på at Krigsskolen gir meg en såpass solid utdanning, og jeg håper fremtidige kadetter får oppleve det samme.

Sikkerhetspolitisk Utvalg i Kadettsamfundet gjennomførte en spørreundersøkelse blant Krigsskolens kadetter, hvor 73% svarte at de mener studiet på Krigsskolen er lagt opp på en hensiktsmessig måte i dag. 62% mener outsourcing av fag på operativ linje vil være negativt for profesjonsutdanningen, mens bare 18% er uenig i dette. Hele 70% er noe eller helt uenig i at outsourcing av ledelsesfaget til eksempelvis BI vil være positivt for kadettens militære lederskapsutvikling, mens bare 11% er noe eller helt enig.

Frigjørings- og veterandagen ble markert over hele landet

Hans Majestet Gardens 3. Gardekompani (Drill & Musikk) imponerte som vanlig.

Krigsveteranene fikk hedersplassen foran, under bekransningen på retterstedet. Til høyre den mest kjente- krigshelten Joachim Rønneberg.

Stortingpresident Ole Mørth tok seg tid til å prate med veteranene under minnegudstjenesten i Akershus Slottskirke.

Da redaksjonen kun består av redaktøren, så begrenser det seg hvor mange steder Offisersbladet kan være på én gang, så prioriteringen ble å være til stede på Akershus Festning, der det var fullt program hele dagen.

TEKST OG FOTO EINAR HOLST CLAUSEN

Morgenen startet med salutt fra salut-teringskanonene på festningen, deretter gikk det slag i slag. Veteraner syklet fra festningen til Bæreia Veteransenter i Kongsvinger, på morgenen, eskortert av Politets motorsykler ut av byen. Kransnedleggelse ved retterstedet av leder Utenriks- og Forsvarskomiteen, Anniken Huitfeldt. For øvrig en meget velskrevet tale, holdt med stor innlevelse for de mange fremmøtte.

Veteranorganisasjonene hadde stands hvor de orienterte om sin veterandel-tagelse, Forsvarets Veteranavdeling grillet pølser og hamburgere i bakgården, gratis for alle veteraner. H M Kong Harald ankom festningsplassen og la ned krans ved Nasjonalmonumentet, Statsministeren holdt tale, utvalgt veteran holdt tale også. Det var utdeling av medaljer til både tjenestegjørende befall og til krigsveteran-er, der Vemork- og krigshelten Joachim Rønneberg er han vi husker best.

Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide

var med hele dagen, som også inneholdt minnegudstjeneste i Slottskirken, Stortingpresidentens tale og veteraners kransnedleggelse ved minnebautaene foran Forsvarsmuseet, lunch for hundrevis av veteraner og inviterte gjester, der blant andre kulturminister Widvey holdt tale. H M Kongens Garde hadde også drilloppvisning på festningsplassen, til stor glede for et stort publikum.

Det var det jeg rakk å få med meg, og her er noen bilder fra en flott markering av Frigjørings- og Veterandagen 8. mai.

Forsvarsministeren svarer på Offisersbladets kritikk

Av EINAR HOLST CLAUSEN

På redaktørplass i forrige utgave av Offisersbladet, tillot jeg meg å sparke Forsvarsdepartementet litt på leggen, samt kritisere Forsvarsministeren for det mange av oss mener er en vingeklipping av Forsvarssjefen. Utskillelse av investeringsdelen av FLO, og tilsynelatende ingen økning av forsvarsbudsjettet i 2016, var også noe av grunnlaget for kritikken. Ine Eriksen Søreide var velvillig til en samtale med Offisersbladet, for å imøtekomme kritikken og svare på flere spørsmål.

En hyggelig samtale på halvannen time, ble gjort unna i uformelle omgivelser på Café Engebret i Oslo, dog med sikkerhetsvakter på utsiden av døren. Offisersbladet takker Søreide for at hun her bidrar til at problematikken blir belyst fra begge sider. For en sak har som alle vet, som regel to sider. Her er spørsmålene og svarene Forsvarsministeren ga:

I Civita-notatet som tidligere FFI direktør Paul Narum og tidligere forsvarssjef Sverre Diesen har skrevet, konkluderer de med at med dagens budsjettutvikling, i realiteten er tatt en beslutning som fører til en avvikling av et nasjonalt basert norsk forsvar i løpet av 10-15 år. Er det etter FMINS vurdering svikt eller mangler i de fremførte resonnementer og beregninger? I så fall hvilke?

«Jeg oppfatter Diesens og Narums hovedpoeng å være å beskrive en særegen kostnadsvekst i forsvarssektoren som historisk ikke har blitt kompensert fullt ut. Jeg mener at de langt på vei har rett i det, selv om en del av detaljene rundt de nøyaktige tallstørrelsene er komplekse og kan diskuteres. Den utviklingen de

beskriver er basert på en videreføring av den budsjettutviklingen Forvaret har hatt siden 1990-tallet. Nå er bildet litt mer nyansert enn det som kommer frem i Civita-notatet, men Narum og Diesen peker helt riktig på at det er behov for en økt prioritering av forsvarssektoren, hvis vi skal videreføre et nasjonalt forsvar med noenlunde samme bredde som i dag. Regjeringen arbeider derfor for å styrke forsvarssektoren.

Forsvarssjefen har fått i oppdrag å komme med en anbefaling om hvordan Forvaret bør utvikles for fremtiden. Oppdraget inneholder i tråd med vanlig praksis definerte økonomiske utviklingsbaner. I tillegg har FSJ fått en tredje økonomisk bane å utrede, der han bes om å komme med anbefalinger som fordrer ytterligere satsing på Forvaret i tråd med det han ser som behov. Dette er en friere bane, utgjør noe nytt i et slikt oppdragsskriv. Regjeringens målsetting er en bærekraftig utvikling av et relevant nasjonalt forsvar med styrket operativ evne, og med en økonomisk ramme som tillater kontinuerlig videreutvikling av forsvarsevnen».

Med dagens budsjettutvikling, og med stadig økende kostnadsnivå på forsvarsmateriell, vil det vi er villige til å bruke på vårt forsvar, i løpet av de neste 10-12 år, ligge under én % av BNP. Det vil si mindre enn det Norge bruker på bistand, og langt under det 2 % målet NATO ønsker av sine allianse-land. Sover Statsråden godt om natten med en slik tanke?

«Igjen oppfatter jeg at spørsmålet er basert på et premiss om at man skal fortsette reduksjonen av forsvarsbudsjettets andel av BNP, slik utviklingen har vært etter Sovjetunionens oppløsning. Regjer-

ingen har sammen med allierte satt en ambisjos og langsiktig målsetting om å reversere denne utviklingen. Vi bekreftet på toppmøtet NATOs mål om å bruke 2 % av BNP på forsvar innen ti år, og 20% til investeringer. Dette må i så fall være basert på langsiktige prioriteringer, og det er ikke tvil om at det blir krevende. Norge oppfyller investeringsmålet, og bruker nå 21,5 % av budsjettet til investeringer. Vi er også i gang med å snu budsjettutviklingen og styrker budsjettet med om lag 3,3 % i 2015, etter at det i realiteten var stillstand i perioden 2005-2013».

Revidert budsjett er lagt frem, og det kom så godt som ingen økning av forsvarsbudsjettet. Tapte du «kampen» mot de andre statsrådene?

«Forsvarsbudsjettet er i RNB styrket med om lag 55 millioner kroner i 2015, og om mesteparten av dette går til tiltak for å opprettholde og styrke den operative aktiviteten, ikke minst i nord. Eksempler er reparasjon av sprekkdannelsene på F-16 og øvelser i Hæren og HV. Dette er viktige og synlige satsinger. Videre er ikke arbeidet med det reviderte budsjettet for 2015 isolert sett noen god målestokk for å vurdere satsingen på Forvaret. RNB dreier seg om endringer og justeringer i det budsjettet som Stortinget har vedtatt for 2015, og som allerede i utgangspunktet var økt med om lag 3,3 % i forhold til budsjettet for 2014. Regjeringens samlede forslag til den videre utviklingen av forsvarssektoren i årene fremover og de økonomiske forutsetningene for dette, vil fremlegges for Stortinget i en ny langtidsplan våren 2016».

Det er politisk besluttet at ansvaret for anskaffelser/innkjøp og forvaltning av

Ine Eriksen Søreide kommer gående til avtalt tid.

forsvarsmateriell skal overføres fra Forsvarets Logistikkorganisasjon (FLO), til en egen etat direkte under Forsvarsdepartementet. Hva er rasjonale bak en slik beslutning, og hvorfor ble ikke Forsvarssjefen trukket mer inn i prosessen før beslutningen ble tatt?

«Etter at Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) ble etablert i 2002 har organisasjonen vært gjennom flere utredninger og omstillinger. Den har gått fra over 6000 ansatte til dagens om lag 3000. Fortsatt er organisasjonen omfattende og kompleks, og styrer mange ulike fagområder.

Det å fremskaffe materielle kapasiteter blir stadig mer komplekst. I forsvarssektoren investerer vi om lag 10 mrd kr årlig i materiell, og i denne fremskaffelsen er det avgjørende å ha god innsikt i både teknologisk utvikling, merkantile

forhold og markedssituasjonen for materiell. Industrielle aspekter er også svært viktige, og det samme er forholdet til forskning og utvikling. Ved å opprette etaten, vil vi ha større muligheter til strategisk styring av dette feltet. Samme type rollefordeling gjør seg også gjeldende i andre land. Rollespesialiseringen legger også til rette for større effektivitet i materiellinvesteringene og -forvaltningen. Det er også viktig at vi på et så stort og viktig felt har korte styrings- og ansvarslinjer.

Opprettelsen av en ny etat for materiellforvaltning og materiellinvestering har også en lang historie. Den strekker seg helt tilbake til 2004 da Stortinget fattet et anmodningsvedtak der Regjeringen ble bedt om å utrede ny etat under Forsvarsdepartementet med et helhetlig ansvar for den utøvende delen av Forsvarets investering- og innkjøpsvirksomhet.

I 2008 ble det gjennomført en omfattende utredning om FLO (FRIFLO) hvor anmodningsvedtaket ble lagt inn i mandatet. Her ble det foretatt en vurdering av å opprette en egen etat for materiellinvesteringer og materiellforvaltning, men daværende regjering valgte ikke å gå videre med dette. Prosjektgruppen formulerte som en del av sin anbefaling en potensiell videreutvikling dersom den anbefalte modellen med en materiellenhet i FLO etter en tid ikke ville gi resultater. Et korrigerende tiltak ville være utskilling av materiellenheten som etat.

Etter at jeg har vært forsvarsminister i over halvannet år, har jeg sett behov for å øke effektiviteten og forbedre kvaliteten av materiellinvestering og materiellforvaltning. Jeg har da valgt å ta frem igjen de vurderingene som tidligere er gjort og gå videre i prosessen med å etablere en etat. Siden saken er grundig vurdert i

En hyggelig samtale, men også noen ikke fullt så hyggelige spørsmål.

flere omganger tidligere har jeg ikke gjennomført enda en ny omfattende utredning av spørsmålet, men jeg har hatt samtaler om saken med forsvarssjefen både før og etter at jeg fattet min beslutning, og var kjent med hans standpunkt».

Du har svært hektiske dager som Forsvarsminister, leder av en etat med et viktig og et alvorlig samfunnsansvar. Foruten alle detaljer du må sette deg inn i, ledelse av et departement, utallige avdelingsbesøk, deltagelse i debatter og annen tilstedeværelse, så opplever du nå også et betydelig press fra media og kontrollkomiteen på Stortinget, i saken rundt salg av MTBer og annet overskuddsmateriell som havner på gale hender. Kommentar?

«Det er viktig at det er rettet oppmerksomhet mot dette området. Selv om disse sakene oppsto før min tid som statsråd, er mitt hovedanliggende å rydde opp i kritikkverdige forhold. Jeg har iverksatt nødvendige tiltak for å sikre grundig,

veldokumentert og forsvarlig forvaltning - også i avhendingssaker - i forsvarssektoren fremover. Jeg vurderer fortløpende om ytterligere tiltak er nødvendige.

Det har vært utfordringer i saken om avhending av tidligere marinefartøyer fordi det har vært vanskelig å få fremskaffet fullstendig informasjon og dokumentasjon, og å få bekreftet eller avkreftet dokumentasjonen og informasjonen. Saken har vist at forsvarssektorens rutiner, og ikke minst etterlevelsen av disse, må bedres vesentlig. Avvik må avdekkes gjennom gode kontrollmekanismer og løpende informasjonsutveksling. Jeg opplever at Forsvaret tar dette på stort alvor og har iverksatt og gjennomført en lang rekke tiltak. Forsvaret foretar en bred gjennomgang av pågående og avsluttede avhendingssaker i FLO fra og med 2002 og frem til 2015. Forsvarsdepartementets egen internrevisjon vurderer også hvorvidt Forsvarsdepartementet og Forsvaret har hensiktsmessig internkontroll over avhendingen av materiell».

En alltid smilende og imøtekommende Forsvarsminister.

Hva får en ung kvinne med eksamen juridikum til å velge politikken, fremfor en presumtivt roligere tilværelse som advokat?

«Jeg har alltid vært politisk engasjert, og meldte meg inn i Unge Høyre i 1994 for å drive EU-kamp på ja-siden. Jeg bodde i Tromsø, og mitt første møte med politikk var altså rimelig bratte oppoverbakker for standpunktet mitt. Men engasjementet ble bare sterkere, og jeg har aldri angret på at jeg valgte å satse på det. Men det er aldri mulig å planlegge en karriere i politikk, og det handler om å gjøre en så god jobb som mulig der du er. For meg har det hele tiden vært viktig å ha juridisk embetseksamen som fundamentet, og jeg

Ha det! Halvannen time går fort, og Statsråden følges ut av sikkerhetsvaktene til den ventende bilen.

ser ikke bort fra at jeg kommer til å jobbe som jurist senere i yrkeslivet».

Hvordan ser vårt nasjonale forsvar ut om 10 år?

«Jeg mener at forsvar er en av statens kjerneoppgaver. Norge vil alltid ha behov for et troverdig og relevant nasjonalt forsvar, ikke minst på grunn av vår geopolitiske posisjon. Jeg er dessverre ikke overbevist om at Europa og våre nærområder er et fredeligere sted om ti år enn i dag. For å være relevant må Forsvaret være i kontinuerlig utvikling. Om ti år vil vi trolig være lokalisert på litt færre steder i landet, men ha systemer med økt rekkevidde og presisjon, og vi vil være i ferd med å ta i bruk ny teknologi for å ivareta vårt behov for overvåkning og beskyttelse.

Teknologien vil ha utviklet seg enda videre, kanskje på måter vi i dag ikke fullt ut har tatt inn over oss. Vi vil på flere områder ha en tettere integrasjon med våre allierte, og vi vil fortsette å bidra til internasjonal sikkerhet. Mange av de tiltakene vi nå jobber med innenfor

LTP-arbeidet vil ha en tidshorisont som strekker seg 10-20 år frem i tid. Det samme gjelder flere av reformene på personell-området, som den nye militærordningen. Organisasjonen kommer ikke til å se ut som i dag. Målet med alt dette er økt operativ evne – også om ti år».

OG TIL SLUTT BLE STATSRAÐEN UTFORDRET MED NOEN MER PERSONLIGE SPØRSMÅL:

Er du et A eller B-menneske?

«Jeg er A-menneske. Noen vil nok si i overkant A-menneske»...

Favorittmat og drikke?

«Min utmerkede, men litt frekke, politiske rådgiver gliser nå bredt og mener han har svaret: «Alt som hører hjemme på en husmors ukemeny, anno 1957». Men sannheten er at selv om jeg liker gamlismat, er jeg også veldig svak for asiatisk, italiensk, indisk, libanesisk, fransk...kort sagt: god mat!»

Favorittmusikk?

«Er veldig glad i musikk, og er aller gladest når jeg får oppleve musikken på konsert og festival».

Norge eller utlandet i ferien?

«Begge deler».

Hva er det morsomste og/eller tøffeste du har gjort?

«Jeg har en forkjærlighet for den fantastiske opplevelsen det er å hoppe i fallskjerm. Men denne jobben får meg jo av og til opp i situasjoner som er faglig veldig utfordrende, og som krever mye. Det må også sies at den har noen situasjoner som vekker veldig mye latter»...

Hva får deg til å slappe av?

»Lite tid til å slappe av, men jeg henter mye energi i det som er det virkelige privilegiet i denne jobben: Besøk til Forsvarets avdelinger, og møtene med alle de flinke og dedikerte menneskene som utgjør dagens norske forsvar».

Saabs Giraffe innleder ny generasjon luftv

Offisersbladet Halden: Jagerfly, droner og andre flygende objekter blir mindre, får tilløp til usynlighetskappe, går forttere og stadig høyere. Men nye radarer, som Giraffe 8A, som utvikles av Saab Technologies i Halden, bygger på bedre teknikker enn de gamle.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

Giraffe har muligheten til å se vesentlig mindre mål på lengre avstander og kan følge dem tettere. Systemet er digitalt, tåler mer og er lettere å oppgradere. I overført betydning kan den "høre" en humle mens en jumbojet tar av rett bak den. Saab Technologies Norway lover at Giraffe 8A skal oppdage og følge mål over hele skalaen av utfordringer: fra langsomme, lavtgående og små droner til hurtige kryssermissiler, jagerfly og ballistiske missiler. Saab-raderen kan bidra til luftbildet ved å integrere ytterligere sensorer som bidrar til å identifisere og klassifisere målene.

OVERLEGNEYTELSE

Produktleder Torstein Bergli og salgs- og markedssjef Ole Gabrielsen i Saab Technologies Norway mener at de ikke tar munnen for full når det gjelder Giraffes overlegne ytelser. Den nye Giraffe 8A, Aesa (Active Electrically Scanned Array) er fra januar i år under industrialisering i

Halden, med god støtte fra hovedbølet i Göteborg. Den skal se alle flygende objekter, men tospannet i ledelsen av Halden-bedriften innrømmer at mål med liten signatur er en utfordring. Men intet er egentlig usynlig på radar. Giraffe-raderen er bygget for å oppgraderes etter operative behov og møte slike utfordringer.

- Med Giraffe har vi oppfylt alle kravene, inkludert NATO-krav, med ytterligere opsjoner etter kundens behov. Det er alltid et spørsmål om hva NATO vil dele av sin teknologi med utenforstående selskaper, som Saab Technologies er, men det er et godt poeng at vårt selskap i Halden er norsk, sier Gabrielsen og Bergli.

- Giraffe bygger på artilleri-lokalisering-raderen Arthur, som vi har utviklet og produsert i Halden i mer enn 30 år. Dette er bakgrunnen for at Saab satser så mye på oss.

Halden-bedriften er Saabs første Center of Excellence for langtrekkende luftvarslingsradarer den 7. mai. Hendelsen ble markert med at Saab-sjef Anders Linder

klippet over silkebåndet i nærvær av mye fint folk og presseoppbud.

I dag jobber ca. 50 personer i Halden-bedriften, men behovet for flere hoder er absolutt til stede. Og man ser også for seg et økende samarbeid med andre norske kompetansebedrifter fra mekaniske bedrifter og oppover. Slik kan man etter hvert skape en industriklynge innen radar i Østfold

GIRAFFE FRA 2019

Det ferdige Giraffe radarsystemet skal stå ferdig i 2019. Saab introduserer en større grad av mobilitet, men også en blanding av faste og mobile radarer. På vet hvilke utfordringer Forsvaret vil møte. Forsvaret blir hjemmemarkedet. Her er utsiktene lovende. Store deler av Forsvarets radar-kjeder rundt om på fjelltoppene er klare for modernisering i ti år fremover. Med gode referanser i Norge planlegger Saab Technologies Norway deretter å eksportere systemet på det globale markedet.

- På verdensbasis selges det årlig ca. 150

arslingsradarer

Saab sin nyutviklede radar Giraffe 8A.
Illustrasjon: SAAB

Med Giraffe 8 A som ryggstøtte. Fra v.
salgs- og markedsføringssjef Ole
Gabrielsen og produktleder Torstein
Bergli ved Saab Technologies Norways
kontor i Halden.

Arthur oppgraderes for 115 mill SEK

I april fikk Saab Technologies Norway en ordre på 115 millioner svenske kroner fra FLO for MID-Life oppgradering av det nåværende Arthur-artillerilokaliseringssystemet. Det ble tatt i bruk av Hæren fra 1999.

Dagens Arthur er integrert i Hägglunds BV-206 kjøretøy og er designet for å støtte lette infanteribrigader. Nå skal sensorene oppgraderes og det skal utvikles nye kommando, kontroll og kommunikasjonsfunksjoner som skal integreres i en ny 10 fots container. Arthur skal dessuten heretter over på M113F4 panservogner. Utviklingen og produksjonen skal foregå både i Halden og i Gøteborg. Leveransen til Hæren er beregnet til 2017. Oppgraderingen vil i betydelig grad gjøre det mulig å oppdage det fiendtlige artilleriet på lengre avstander, samt øke den operasjonelle fleksibiliteten, mobiliteten og beskyttelsen. I tillegg til Norge og Sverige er artillerilokaliseringssystemet i bruk i Storbritannia, Hellas, Tsjekkia, Italia, Spania, Sør Korea og andre land.

Artilleriradaren Arthur på norsk BV 206 i norsk terreng Foto FMS.

radarsystemer, sier Bergli, som har bakgrunn fra Luftforsvaret.

Jagerfly med stealth kan være lite synlig mot et gitt frekvensbånd, men ikke alle. Saab Technologies er i høy grad med i kapp løpet mellom ny radartechnologi og stadig mindre og mer "usynlige" og ballistiske mål. Ifølge Jane's International Defence Review (juli 2014) har Saab gått forbi sine nærmeste rivaler Northrop Grumman og Lockheed Martin på dette feltet. Til sammen har Saab fem nye bakke- og sjøbaserte radarsystemer.

De nye sensorer utvider rekkevidden blant annet med muligheten for å stoppe antenner. Energien kan da brukes innenfor en smalere sektor og kan følge målene tettere

Bergli opplyser at det kan bli mulig med en felles Giraffe-anskaffelse sammen med Sverige, kanskje allerede fra 2016 hvis det er grunnlag for det. NORDEFECO, det nordiske forsvarssamarbeidet, har en egen arbeidsgruppe for langtrekkende radarer. Her kan spørsmålet bli nærmere avklart.

Krevende tider for Forsvaret!

I disse tider legges siste hånd på verket i Forsvarssjefens Fagmilitære Råd. I dette arbeidet har Forsvarssjefen valgt å informere oss som organisasjon på en god måte, det samme kravet om informasjon er gitt til alle DIF sjefer. På denne måten står vi godt rustet når vi får det endelige produktet på høring over sommeren. FSJ har stått ovenfor et krevende oppdrag. Det store fokuset på økt bredde, dybde og bedre reaksjonsevne står i sterk kontrast til det begrensede økonomiske handlerommet. Ut fra vår innsikt er det reelt sett lagt opp til en nedbygging i det som er skissert av økonomi i rammeskrivet. Riktig nok har FSJ fått mulighet til å skissere hva han trenger utover det som er gitt av dagens nivå og vi registrerer et stadig sterkere fokus fra politisk ledelse på dette området. Vi får håpe dette bidrar til økte rammer i tiden som kommer.

I budskapet om økt bredde, dybde og økt operativ evne er det rom for å stille spørsmålet om en er villig til å ta de nødvendige grep for å oppnå dette. Gjennom de siste 10-15 år, har alle grep som handler om endringer, innføringen av nye styringssystemer og interneffektivisering i hovedsak vært begrunnet i satsning på økt operativ evne. BFO har over tid påpekt at gjeldende langtidsplan aldri har vært bærekraftig. Sist gjennom vårt temahefte: «Forsvarets Økonomi» hvor vi setter dette inn i en større sammenheng. Over en lang periode fikk vi lite eller intet gehør for dette fra politisk hold eller fra Forsvarsdepartementet. De siste to årene har de faktiske forhold kommet på bordet, og dagens politiske ledelse har anerkjent utfordringene. Men de har ikke lyktes i å få til en endring i tildelingsnivået som utgjør en forskjell. Forsvaret står fortsatt i en meget utfordrende driftssituasjon, der det tæres på den operative evne ved at det øves og trenes for lite, og for mange systemer lider under en bemanningsutfordring. Slik vi ser det har ikke den utstrakte satsningen på økt operativ evne gjennom stadige omstillinger, innføringen av nye datasystemer og interneffektivisering utgjort en forskjell.

Bildet er heldigvis ikke svart hvitt. Det er liten tvil om at effektivisering har bidratt til økte midler, og at nye systemer gir bedre styringsdata og bedre oversikt. Samtidig mener vi at for argumentet økt operativ evne misbrukes som et argument for å gjøre endringer. Alt gjøres for dette formålet uten at det i noen særlig grad vises til en konkret effekt. Økt operativ evne ut fra vårt syn er å tilføre flere avdelinger til Hæren, øke bemanningen i Sjøforsvaret, flere øvingsdøgn i HV og øket produksjon av flytimer i Luftforsvaret. Slik situasjonen er i dag, så skjer det motsatte.

Den siste tiden har BFO vært sterkt opptatt av innføringen av den nye militære ordningen. I dette arbeidet lå det et stort potensial for å få en mer gjennomarbeidet og helhetlig personellordning. Mange gode grep kommer nå på plass, men det er meget beklagelig at en i stort viderefører utfordringene med en uhensiktsmessig aldersgrense. Dette begrenser dessverre muligheten for å lykkes, og det gir ikke et robust rammeverk for et godt spesialistkorps. Etter min mening tas ikke denne gruppen på alvor. Vi setter nå vår lit til god involvering når rammeverket for forvaltning skal på plass. Og håper at FD og FSJ ser muligheten framfor begrensningene i det som er vedtatt.

BFO har fått informasjon om at FD nok engang skal gå løs på befalet som yrkesgruppe. Et nytt arbeid med å redusere gradsstrukturen er på vei, uten at det er begrunnet med endringer i arbeidsoppgaver. Disse pågående angrepene må nå ta slutt! Ut fra vår kunnskap har alt befal konkurrert seg til det gradsnivået de har, og vi har ingen kunnskap om at de ikke gjør en god jobb. Her må dette balanseres med en ekspansiv vekst på sivil side.

Avslutningsvis vil jeg ønske dere en god sommer!

Rune Rudberg

Fungerende leder BFO

Arbeidstidsavtalen og kompensasjonsavtalen på ville veier!

Det er økonomiske utfordringer i Forsvaret er vel ikke noe nytt. Det som har endret seg nå er at det også skal gå ut over de ansatte.

Det er nylig blitt brudd i forhandlingene om ny kompensasjonsavtale, grunnen til det er at Forsvaret nekter å indeksregulere avtalen. Det betyr at Forsvaret med viten og vilje ønsker at avtalen skal bli mindre verdt for hvert år som går. Dette betyr i klartekst at Forsvarssjefen verdsetter arbeidet, til de som tar den største risiko og ulempe mindre for hvert år. Denne kompensasjonen er allerede blitt mange prosenter mindre siden forrige indeksjustering.

Videre er vi for tiden midt inne i reforhandling av arbeidstidsavtalen for Forsvaret. Uten å gå i detalj på fremgangen i forhandlingene kan det røpes at Forsvaret har signalisert at de ikke vil legge mer penger inn i avtalen.

Det er også relativt nylig gjennomført et justeringsoppgjør i Staten hvor det ikke ble satt av penger til lokale forhandlinger, men protokollen åpner for at partene lokalt kan gjennomføre lokale forhandlinger, om arbeidsgiver setter av penger. Vi vet at Forsvaret kanskje er den etaten i Staten som tjener mest på resirkulerte midler, men vi har ikke fått noen indikasjoner på at Forsvaret har som plan å kalle inn til lokale lønnsforhandlinger. Forsvaret utbetalte i 2014 om lag 7,8 milliarder kroner i lønn, og dette er bare lønn etter A- tabellen (ingen tillegg).

Bruker man det gamle grunnlaget fra Hovedtariffavtalen om resirkulerte midler som tilsier 0,1 prosent, utgjør dette 78 millioner lønnskroner som Forsvarssjefen får tilbake på grunn av beordringssystemet. BFO påstår at resirkulerte midler burde vært beregnet, ikke fastsatt og derfor være langt høyere enn 0,1prosent, kanskje 10 ganger høyere. 78 millioner kroner er derfor et minimum hva Forsvarssjefen årlig burde ha lagt på bordet inn i tariffavtaler og lokal lønn. Nå kan man si at med alle materiellinvesteringene og moderniseringen av Forsvaret er det ikke å undre at det blir lite ekstra til de ansatte, det burde alle skjønne.

Det er mulig det, men det er også et faktum at Forsvaret årlig får store inntekter for kompensasjon av pris- og lønnsvekst i Staten. Vi er ikke sikre på hva pris- og lønnskompensasjonen er i år, men i 2011 var den på snaut 1 milliarder, kroner hvorav 464 millioner var merket lønnskompensasjon. Nå er dette gamle tall og mye har sikkert endret seg, men det er ingen grunn til å tro at lønnskompensasjonen ikke fortsatt er flere hundre millioner. Dette er midler som burde vært tilgodesett de ansatte i Forsvaret.

For en organisasjon som har sluttet å telle hvor mange ganger vi har hørt sagt at personellet er den viktigste ressursen i Forsvaret, synes vi at dette er en underlig prioritering. Det er kanskje å gå litt langt, men man kan stille spørsmål om forsvarsledelsen ofrer sin «viktigste» ressurs på økonomiens alter.

Even Mølmshaug
BFOs forhandlingsleder

NYHET! ADVOKATBISTAND INKL

BFO-PAKKEN UTVIDES IGJEN!

BFO utvider nok en gang BFO-pakken. Fra 1. juli 2015 er produktet Advokatbistand inkludert i pakken. Medlemmer som har BFO- pakken får nå tilgang til inntil 15 timer privatjuridisk rådgivning pr år. Ordningen kan også dekke kostnader ifm rettsaker.

Dette betyr at alle medlemmer som har BFO-pakken, automatisk har tilgang til den nye avtalen fra 1. juli.

BFO har merket en betydelig økning i antall juridiske henvendelser som gjelder forhold som ikke er arbeidsrelaterte.

Det er også slik at det synes som en klar trend at et stadig økende antall

saker i samfunnet løses gjennom bruk av juridisk bistand.

- Det er svært hyggelig at vi nå får dette på plass. Dette har vært en grundig og god prosess som startet med et uformelt møte for over et år siden. Denne privatrettslige ordningen supplerer den ordningen vi i årevis har hatt for å følge opp medlemmer juridisk i arbeids-

relaterte saker på en glimrende måte sier fungerende leder i BFO, Rune Rudberg.

Han forteller videre om at flere alternativer har vært vurdert underveis i prosessen.

- BFO har sett på flere muligheter, også rene advokatforsikringer som finnes på markedet. Vi så dog at en slik

Fungerende leder BFO Rune Rudberg har skrevet under avtale med advokatfirmaet Norman & Co. BFO-pakken utvides og blir uslåelig!

UDERT I BFO-PAKKEN FRA 1. JULI!!

tilnærming kunne gi uønskede resultater, da advokatforsikringsvilkårene har en rekke unntak ift hva som dekkes. For BFO er det viktig at en slik ordning skal dekke saksområder våre medlemmer har behov for. Vi ønsker ikke en situasjon der medlemmene tar kontakt for å få hjelp, for så å få beskjed om at problemstillingen er «utenfor dekning» forklarer en engasjert Rudberg.

Den nye ordningen gjelder derfor i praksis alle rettsområder, med de unntak som er nevnt i «faktaboksen».

Saker som typisk er omfattet er arverett, familierett, kjøpsrett, kontrakter og juridiske avtaler, fast eiendom og førerkortbeslag.

Avtalen er fremforhandlet med advokatfirmaet Norman & Co. Ansvarlig for avtalen, Kjell Inge Ambjørndalen sier til Offisersbladet at han er meget fornøyd med at avtalen nå er på plass. Han lover videre å gi BFOs medlemmer den beste oppfølging.

- Selv om medlemmene vil kontakte oss med både vanskelige og krevende saker er det vårt mål at de skal sitte igjen med en positiv opplevelse av dialogen med oss, sier Ambjørndalen.

Det gjøres oppmerksom på at ordningen ikke har tilbakevirkende kraft og at hendelser som har oppstått før 1. juli 2015 ikke er omfattet av avtalen.

Det presiseres også at avtalen kun dekker privatrettslige problemstillinger. For arbeidsrelaterte saker må medlemmer fortsatt kontakte BFO som før. Slike saker er selvfølgelig inkludert i den normale medlemskontingenten.

BFO er sikker på at den nye avtalen blir tatt godt i mot blant medlemmene.

Les mer om avtalen på www.bfo.no

FAKTA – PRAKTISK INFORMASJON

Privatjuridisk bistand inkluderes i BFO-pakken fra 1. juli 2015

Spørsmål og henvendelser rettes primært til bfo@norman-co.no.

Rask og profesjonell hjelp

- medlemmet får svar pr. epost innen to virkedager.

Dersom saken haster mer enn to dager, anbefales at dette merkes i emnefeltet.

- Avtalen gir rett til råd og bistand innen de fleste områdene de kan støte på som privatperson – for eksempel arverett, familierett, kjøpsrett, identitets-tyveri, kontrakter, fast eiendom, førerkortbeslag, juridiske avtaler og skjemaer m.m. Ordningen har ingen egenandel.
- Ordningen dekker etter søknad også egne kostnader forbundet ved eventuell rettsak
- Ordningen dekker mange rettsområder som ikke omfattes av en vanlig rettsbistandsforsikring som de fleste har i sin hjem-/innboforsikring.
- Saker av arbeidsrettslig karakter dekkes ikke av ordningen men etter avtale direkte med BFO.
- Saker som ikke omfattes avtalen er oppdrag som forsvarer i straffesaker, næringsbeskatning og saker etter utlendingsloven. Videre gis det ikke bistand etter utenlandsk lovgivning.

Se www.bfo.no for fullstendig avtale

BFO ÅRSMØTE PÅ ANDØYA

Tirsdag 26. mai gjennomførte Lokalforeningen på Andøya årsmøte med besøk fra HTV Luft, Magne Sagvolden. Selv med pågående øvelse med blant annet besøk av amerikansk P-8 Poseidon, var det godt oppmøte blant medlemmene. Foruten årsberetning og valg, gav HTV en kort orientering om aktuelle saker.

Det har vært søkelys på Andøya i media ifm FMR, og dette var også noe som opptok forsamlingen. Prosessen går nå mot slutten, hvor det meste skal være avgjort før sommeren, og det knyttes stor spenning til hva som legges frem i oktober. For BFO er det viktig at en ny struktur gir stabile arbeidsforhold og forutsigbarhet, samt at den ansattes rettigheter blir godt ivaretatt i prosessen. Da er det også viktig med et godt forhold mellom arbeidsgiver og organisasjonene, og dette er også inntrykket fra Andøya.

Møtet ble avsluttet med BFO overraskelse i kjent stil, og BFO ønsker nyvalgt lokalforeningsleder, Rune Stave, med nytt styre lykke med lokalforeningsarbeidet i den kommende perioden.

BFOS HEDERSPRIS 2015

BFOS Hederspris kan tildeles enkeltpersoner som har opptrådt, handlet eller utvist et engasjement av en slik art at det er å betrakte som fremragende. Årets hederspris vil bli delt ut ved BFOS ekstraordinære kongress i august 2015 og det oppfordres til å sende inn forslag på kandidater. Forslag på kandidater til BFOS Hederspris 2015 sendes til Elisabeth Krøtø på mail: ekrot@gmail.com innen 15.juli.

STATUTTER:

- § 1 BFO Hederspris skal støtte formålet for BFOS eksistens og virke, både verne om dens grunnleggende verdier og evne til fornyelse. BFO Hederspris skal stimulere gjennom å belønne enkeltpersoners arbeid og innsats i henhold til strategien uttrykt ved "styrke, uavhengighet og samarbeid."
- § 2 BFO Hederspris kan tildeles enkeltpersoner som har opptrådt, handlet eller utvist et engasjement av en slik art at det er å betrakte som fremragende.
- § 3 BFO Hederspris er et kunstverk med tilhørende diplom. Kostnad oppad fastsettes av BFO Hovedstyre, men kan i sum aldri overstige samlet utbytte av fondet for vedkommende år. Grunnlaget for BFO Hederspris finansieres av et fond som består av overskudd etter overføring av HOFs legat samlede midler, samt resterende midler fra Sjøforsvarets offiserforening. Ansvar for forvaltningen av fondet tillegges leder BFO.
- § 4 Vurdering av kandidater foretas av en jury bestående av tre BFO-medlemmer hvorav leder utgår fra BFO Hovedstyre. Hovedstyret stadfester juryens sammensetning. Juryen konstituerer seg selv.
- § 5 BFO Hederspris utlyses i Offisersbladet og på BFOS nettsider innen utgangen av januar måned. Forslag til kandidater meldes inn til BFOS sekretariat innen utgangen mars måned.
- § 6 BFO Hederspris skal utdeles ved en høytidelighet og som et selvstendig innslag under BFO lederkonferanse eller BFO kongress. BFO Hederspris deles ut én gang per kalenderår. BFO Hederspris ble formelt innstiftet på BFO 6. ordinære kongress 2005. BFO Hederspris skal videreføre intensjonen fra HOFs legat og Sjøforsvarets Offisersforening gjennom å gi BFO fornyet aktualitet og betydning. For øvrig henvises det til protokoll og referat fra BFO 6. ordinære kongress.
- § 7 Endringer av disse statuttene tilligger BFO Hovedstyre. Eventuell nedleggelse av BFO Hederspris tillegges BFOS kongress etter simpelt stemmeflertall.

Disse statutter er fastsatt av BFO Hovedstyre på hovedstyremøte i sak nr 3/2006 den 31. januar 2006.

NY MEDLEMS- AVTALE MED SATS ELIXIA!

Nå får våre medlemmer knallrabatt hos landets største treningssenterkjede. Det er nå inngått en ny rabattavtale mellom BFO og SATS ELIXIA. Avtalen gir medlemmer av BFO 22 prosent rabatt, på gjeldende utsalgspriser, for SATS ELIXIA sine City- og Priority medlemskap. Gå inn på www.bfo.no og les mer om avtalen!

**Kunnskap
er makt!**

- FLYTTING INN/UTLAND • DØRTIL DØR HELE EUROPA
- OVER SJØ HELE VERDEN • PAKKING/EMBALLASJE/BEFARING

TLF: +47 33041100/+47 48015418 | post@flyttespesialisten.com

Bankløkka 13 3183 Horten

www.flyttespesialisten.com
INTERNATIONAL REMOVALS

-ditt valg når kvalitet og trygghet teller!

MILITÆRORDNINGEN - INNSTILLINGEN KLAR!

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om ordningen for militært tilsatte og endringer i forsvarspersonelloven m.m. (militærordningen) er sendt til Stortinget. Vedtaket som kommer i Stortinget vil ikke løse dagens utfordringer, spesielt med tanke på å beholde personell.

Det viktigste vedtaket for alt militært personell står på trappene for å bli vedtatt i Stortinget. Departementet har levert sin proposisjon til Stortinget, og nå har altså utenriks- og forsvarskomiteen levert sin innstilling.

Dessverre bidrar ikke innstillingen fra komiteen til øking av operativ evne!

Aldersgrensen T35 opprettholdes, noe som vil fortsette å skape utfordringer for å kunne beholde personellet. Man innfører altså en aldersgrense uten pensjon, uten sikring. Politikerne i komiteen har derfor ikke lyttet til de som har skoen på! De har valgt å se bort fra de tilbakemeldingene som er gitt! Dagens avdelingsbefal slutter i midten av 20-årene nettopp fordi man ikke vet med sikkerhet om man får fortsette utover fylte 35 år!

Politikerne, som departementet, viser til et behov for avgangsmekanismer! BFO registrerer at politikerne har behov for å kvitte seg med personellet i sin mest effektive alder!

Det største behovet Forsvaret har i dag er det omvendte! Forsvaret har behov for å beholde personellet, ikke avgi!

Derfor er nå Stortinget i ferd med å vedta en ny ordning som ikke vil øke den operative evnen.

Tekst og foto: BFO Kommunikasjonsavdeling.

DETTE MENER KAFO OM MCKINSEYS ANBEFALINGER

GEOGRAFISK SAMLOKALISERING AV KRIGSSKOLENE

”Et velfungerende utdanningssystem av høy kvalitet er av avgjørende betydning for et effektivt forsvar” skriver McKinsey som sin første setning i rapportens avsnitt om utdanning. Et blikk på dagens globale situasjon tilsier at kompetente offiserer kan bli viktigere i morgen enn de var i går. KAFO mener på bakgrunn av de økende spenningene i verdenssamfunnet at det ikke er riktig tidspunkt å begynne med omfattende endringer av offisersutdanningene våre. McKinseys forslag om å geografisk samlokalisere krigsskolene er i KAFOs øyne for opprivende i offiserenes utdanning til at vi kan ta oss råd (les: kompetansemessig) til det. For eksempel vil en samlokalisering av krigsskolene kreve at det bygges nye anlegg til å huse fremtidige kadetter, fordi ingen av dagens skoler har kapasitet til alle Forsvarets kommende offiserer. Å bygge anlegg er dyrt, tar lang tid, og kan tvinge kadettene inn i midlertidige forlegninger, undervisningslokaler med videre. Overgangsfasen antas å bli såpass omfattende at det vil gå ut over kvaliteten i utdanningen, noe som igjen har direkte innvirkning på fremtidige offiserers kompetanse. Dette må fremfor alt unngås, ref. denne artikkelens første setning.

Det finnes dog flere punkter for forbedring som er interessante. KAFO anser for eksempel en mer moderat sammenslåing som interessant. Vi snakker i første omgang om en felles administrasjon, av McKinsey fremlagt som Forsvarets Høyskoler. En slik administrasjon vil, slik KAFO ser det, kunne ivareta de samme oppgavene som dagens separate administrasjoner innehar. Dette stemmer ikke nødvendigvis, og må naturligvis vurderes nærmere. Likevel: En slik løsning vil ikke redusere fremtidige offiserers kompetanse slik vi ser det, og hensikten om like stor eller økt operativ evne er fortsatt mulig.

KADETTENES LØNN

McKinsey foreslår å redusere kadettene kompensasjon. KAFO vedgår at norske kadetter tjener bedre enn kadetter fra andre land, og har vurdert forslaget med åpent sinn. For enkelte kadetter ved dagens krigsskoler er en reduksjon i lønn en mulighet, men KAFOs påstand er likevel at det kan medføre problemer på sikt. Dagens krigsskoler og det norske Forsvaret generelt utdanner offiserer, befal og soldater i internasjonal særklasse. Dette har blitt ytret av blant andre samarbeidspartnere fra internasjonale operasjoner og medarbeidere i NATO. Dette tyder på at vi har en krigsskoleutdanning som fungerer særdeles bra. Å redusere lønnen til kadettene kan medføre at søkermassen reduseres, hvilket ikke er ønskelig av åpenbare grunner.

Erfarent befal som har jobbet ved avdeling er veldig kompetansehevende for et hvert krigsskolekull. Disse er gjerne på mer etablerte stadier i livet, og har kanskje ikke mulighet til å gå ned til en lønn som er redusert til et lavere nivå enn dagens kadettlønn. Mister vi erfarent befal, mister vi verdifull erfaring. KAFO mener at dette ikke er ønskelig.

ULIK LØNN TIL ULIKE KADETTER

I dag lønnes kadetter forskjellig basert på prinsippet om ansenitet. KAFO mener dette prinsippet alltid bør ligge til grunne for at forsvarer skal vise at de setter pris på erfaring og kontinuitet i befal og offiserskorpset. Samtidig tror KAFO det vil være uhensiktsmessig å skape et for stort lønnsmessig gap mellom de som eksempelvis går gjennomgående krigsskoleutdanning og de som har flere år med erfaring. Dette for å forhindre at det skapes forskjellige sosiale grupper innad

på krigsskolene. Om de mer erfarne kadettene har råd til alt og de unge ingenting ser en for seg en uheldig utvikling hvor det også kan bli vanskeligere å rekruttere personell direkte fra den sivile arena som gjennomgående er i dag.

PROFESJON

KAFO mener det i for liten grad er lagt vekt på særtrekkene til hver krigsskole- utdanning og fagfelt i forhold til spørsmålet om samlokalisering og felles moduler / utdanning. Det er tydelig at rapporten ikke belyser i hvilken grad utdanningene skiller seg fra hverandre. For eksempel er engelsk faget noe som i stor grad ser likt ut på papiret men i praksis inneholder store forskjeller. En skal ikke bare lære engelsk men også fagspråk og termer. Ledelsesfaget er også noe som må utredes betydelig før en kan si noe om hvorvidt det er mulig å eksempelvis sammenslå til en felles utdanningsmodul.

Slik KAFO ser det er ulike ledelsesutdanning og fokus et positiv tilskudd til forsvarer. Hver skole har ressurser og mulighet til å vinkle og utvikle egen lederutdanning i forhold til hva forsvarsgrenen har behov for. Dette skaper stor fleksibilitet og evne til omstilling. Ved en sammenslåing og effektivisering av instruktør / veiledermasse bør en stille spørsmålet i hvilken grad dette påvirker forsvarerets robusthet og bredde innenfor flere fagfelt som for eksempel ledelsesfaget.

Hver forsvarsgren har i dag hver sin unike kultur som KAFO i dag mener bæres av Krigsskolene. Kultur og historie er viktige områder knyttet til den militære profesjon. KAFO ønsker å stille spørsmålet om ikke en samlokalisering av krigsskolene i dag vil true den eksisterende kulturen og arven til de respektive forsvarsgrenene som i dag er høyt verdsatt og verdifull. Rapportens sammenligning med sammenslåingen av Stabsskolene mener KAFO er for tynt begrunnet og en videre utredning vil være nødvendig for å kunne si noe om et eventuelt kulturtap.

OPPSUMMERING

McKinsey rapporten er noe vi i KAFO mener kan bidra til å effektivisere forsvarer ved å frigjøre flere midler til den operative driften.

KAFO mener det er for risikabelt å gjøre drastiske forandringer innenfor forsvarerets utdanningssystem kun basert på den økonomiske rammefaktoren. Dagens ordning har gang på gang bevist at forsvarer utdanner operative og velfungerende offiserer som de siste årene har fått bevis sin verdi både hjemme og i utenlandstjeneste. KAFO mener videre det er for risikabelt å kutte sterkt i lønn til kadetter sett i et rekrutteringsperspektiv. Eksempelvis er det viktig at skolene har muligheten til å få erfarne offiserer og befal inn på skolen. Denne personell gruppen tror KAFO i mindre grad vil velge å videreutdanne seg om de mister betydelig lønn. Kultur, fleksibilitet og forskjellige utdanningsmodeller er områder som McKinsey rapporten i for liten grad har belyst. KAFO mener derfor at det vil være uforvarlig å gjøre noen beslutninger i forhold til dette kun basert på økonomiske løsninger.

Det området som KAFO tror det reelt vil være mulig å spare inn midler er innenfor en organisatorisk sammenslåing av de tre krigsskolene. Dette må selvfølgelig videre utredes før en kan si noe om konsekvensene.

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	437 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Medbest	452 49 410		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Hroar Sanna	Medbest	916 55 727		hroar.sanna@bfo.no
Forhandlingsleder	Even Mølmshaug	Tariff	990 94 678		even.molmshaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
Sekretariatsleder	Arild Helgesen		934 99 445		arild.helgesen@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekruttering- og webansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Gunnar Lie Eide	0575-2368	77 11 23 68	400 29 791	76 11 23 69	gunnar.lie.eide@bfo.no
Midt-Norge	Thomas Olsen	0550-5232	73 99 52 32	908 36 490	73 99 52 33	thomas.olsen@bfo.no
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Luft	Magne Sagvolden			995 53 453		htv-luft@bfo.no
Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no

NY SEKRETARIATSLEDER!

I forbindelse med at BFO var tilstede under «Visitors Day» for FSTS' sin øvelse «Joint Effort», ble vår nye sekretariatsleder behørig «Tagget».

Erik Gabrielsen er for tiden student ved FSTS og gjennomfører modulen «Militære fellesoperasjoner». Etter endt utdanning vil han ta over stafettpinnen etter Arild i vårt sekretariat. I og med at han nå er på tampen av utdanningen og snart går ut i permisjon, var det på sin plass å sette på han vårt merke.

Velkommen skal du være Erik!

PS; Journalist Melvind Snerken – på oppdrag for Offiserbladet, trenger ny Patch...

GLOBAL MOVING & RELOCATION. THE NORDIC WAY.

Alfa Quality Moving & Relocation provides international moving services for companies and individuals. Thanks to our contacts and well established networks we can offer you the complete moving package.

Peace of mind for people on the move

Alfa Quality Moving & Relocation in
Sweden · Norway · Denmark · Finland

www.alfamoving.no
info@alfamoving.no

HTV-SAMLING 08-10 JUNI 2015

BFOs hovedtillitsvalgte og noen utvalgte ATV'er fra FLO har vært samlet i tre dager i Oslo. Samlingen ble lang da hele tirsdagen gikk med til Forsvarsstabens samarbeidsseminar hvor alle DIF var kalt inn, inkludert sine HTV'er.

Mandag ble viet alle de store pågående prosessene; Ny militær ordning, FMR, utskillelse av ny etat, forvarsekonomi og hvordan disse sakene var gjensidig avhengige av hverandre – og påvirket helheten.

BFO mener at Forsvarssjefen har et særdeles vanskelig stykke arbeid foran seg, når rammene er som de er og politiske føringer griper langt inn i hans ansvarsområder. Og dette gjør seg også gjeldende på nivået under, spesielt i FLO som nå blir radikalt endret gjennom etableringen av ny etat og samtidig med at man endrer logistikk-konseptet. Alle HTV'ene er mer eller mindre i et vakuum med hensyn til fremtiden. GIL, GIS, FOH og GIHV har lagt alle forhold til rette for at våre tillitsvalgte skal være ajour – her er det kun snakk om egen kapasitet til å sette seg inn i alt, mens andre DIF-sjefer har valgt å ikke informere om noe. Dette er ikke slik Forsvarssjefen vil ha det!!

Onsdagen ble viet til Tariff og pensjon samt planen for neste halvår. K-12 håper at de aller fleste vil kunne roe ned noe i løpet av sommeren, for det blir ikke mindre å gjøre etter ferien.

Jon Vestli/BFOs kompetanseutvikler

GARMIN GPSMAP 64S

Garmin GPSMAP 64S er et komplett utendørs instrument som gir deg fullstendig oversikt over dine omgivelser. Den leveres med forhåndsprogrammert kart for 44 europeiske land forhåndslastet på det 8 GB store internminnet, og har en lyssterk 2,6 tommers transfektiv fargeskjerm som kan leses av i sterk sol.

GPSMAP 64st har et dobbelt batterisystem, noe som gir deg muligheten til å velge mellom å bruke en batteripakke som kan lades opp i enheten, eller vanlige AA-batterier. Fulladet har enheten en kapasitet på opptil 16 timer. Den har også et elektronisk 3-akset kompass og vippekompensasjon, som gjør at den viser riktig retning selv når du står i ro og ikke holder enheten vannrett. Du kan også dele friluftsopplevelsene dine enkelt med andre ved å koble GPSMAP 64st til smarttelefonen din og bruke sporing i sanntid og Garmin Connect.

Garmin GPSMAP 64S koster 2744,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

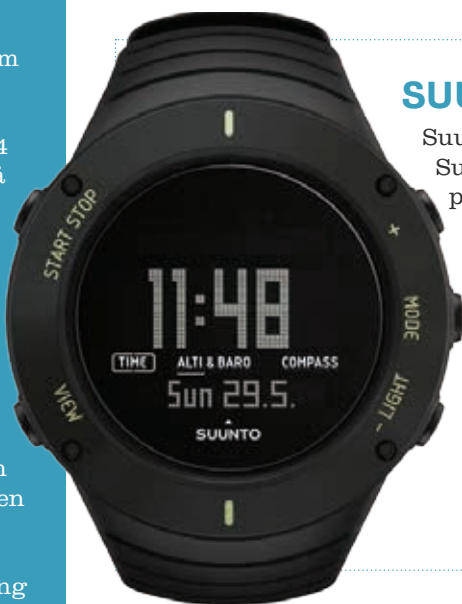

ADIDAS GSG 9.4

Denne GSG modellen fra Adidas er utviklet i samarbeid med Special Forces verden over for å finne ut hvilke krav skoen bør oppfylle. Resultatet er GSG 9.4. Denne skoen er laget for tøffe forhold. Med vanntett, pustende lær føles denne skoen lett og luftig å ha på bena. Den har i tillegg et innebygget materiale som motvirker gnagsår. Det spesialdesignede Adidas Traxion systemet i yttersålen gir optimalt grep og bremseevne, og adiPrene hælen gir ypperlig demping. Perfekt hvis du skal ut på tur.

GSG 9.4 koster 1544,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

KJEKT Å HA
kjekt å vite

SUUNTO CORE ULTIMATE BLACK

Suunto Core Ultimate Black er det nyeste tilskuddet i Suunto familien. Klokken er en moderne redesign av den populære modellen Suunto Core All Black, med ring laget av svart rustfritt stål. Med dette instrumentet kan du være forberedt på det meste av utfordringer og opplevelser naturen har å by på. I tillegg til å vise tiden, er dette en klokke du kan dykke med, bestige fjell med, forutsi været med og mye mer.

Suunto Core Ultimate Black koster 2518,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

RAY-BAN ROUND GOLD

De unike detaljene på Round Gold gjør denne modellen til et stilig medlem av den ikoniske Ray-Ban familien. Disse brillene ble populære på 1960-tallet, da de ble brukt av legendariske musikere og andre kjente personligheter. De runde glassene montert i en gullfarget metallramme gir denne brillen et unikt design. Ray-Ban Metal Frame gir god passform og komfort og den innovative Ray-Ban Lens Technology beskytter mot 100% av skadelige UV-stråler. G-15 glassene sikrer optimal klarhet og hindrer lys fra reflekterte overflater å slippe gjennom.

Ray-Ban Round Gold koster 1250,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

OMSTILLING

Det er enkelt å forstå at personellet blir preget av omstilling. Hvor mye det faktisk tar på, ble jeg ikke klar over før jeg besøkte Rygge som en del av en "on the job training" (OJT) med skolen. Alt blir preget av omstilling, enten det er den vi er inne i eller den som kommer til å følge av arbeidene med FMR. Hverdagen ble preget av at det ble skrevet konkrete innspill til FMR, det var møter om FMR, det dukket opp uforutsette ringvirkninger av nedleggelsen av 137 Luftving og det gikk rykter fra arbeidet med FMR.

Dette i tillegg til at så og si alle sosiale samtaler skled over i å handle om FMR eller hvem som nå satt med hvilke funksjoner i 139 Luftving.

Det levner liten tvil om at omstilling og omstillingsarbeid binder opp unødvendig mye ressurser hos personellet, bevisst og ubevisst. Ingen liker omstillingsarbeid, allikevel synes jeg det følgende sitatet er et nyttig tankekor:

"Er vi inne i kontinuerlig omstilling, eller har det blitt kontinuerlig utvikling?" Orlogskaptein Endre Jessen, adjutant for Forsvarssjefen. Jeg synes dette er et svært interessant. Skal omstilling bli den nye normaltilstanden? Hvordan skal vi klare å akseptere og normalisere omstilling?

Det sikkerhetspolitiske bildet er i kontinuerlig endring. Utfordringen er imidlertid at de siste omstillingsprosessene har vært utelukkende økonomisk motiverte. FMR er slikt sett i en særstilling. Min stille bønn er derfor, at dette er den nye trenden. Når basestrukturen nå blir revidert på nytt, må dette ikke bli en politisk hestehandel. Basestrukturen som anbefales i FMR må vedtas slik den blir anbefalt, slik at Forsvaret får en løsning som er levedyktig. På denne måten slipper vi igjen å måtte utrede dette gang på gang. Det fremstår for meg som tydelig at det er usikkerhet om egen geografisk plassering som er verst å bære. Omstilling er kanskje den nye normaltilstanden. Det kan være akseptabelt, men nå må vi en gang for alle lande geografien.

Audun Rundgren Falnes
Leder KAFO Landsstyre

SISTE INNSPURT

Et helt skoleår er på oppløpssiden og nå er det bare siste eksamener og hold opp tjeneste som gjenstår. Dette betyr at mange elevers hverdag kommer drastisk til å endre seg for nå er det deres tur til å være litt sjef. Jeg ønsker dere lykke til med karrieren eller neste år på skolen.

Selv om vi er på oppløpssiden har ikke BESO lagt på latsiden. I de siste ukene deltok BESO på Tough Mudder i London hvor vi fikk føle litt på hvordan det føles med gjørme i bokseren igjen. Vi brukte også turen til London som vårt fjerde styremøte og fikk gjort mye godt arbeid.

Sakene som BESO har tatt på seg i år har gått fremover og flere av sakene har kommet til en ønsket slutttilstand. Hovedsaken i disse dager er sommer FOS som skal gjennomføres på Sessvollmoen for første gang i sommer og BESO har god dialog med FOS ledelsen med tanke på at gjennomføringen skal være best mulig for alle. Både befal og søkere. Vi kommer til å være til stede under FOS og observere, ikke for å arrestere FOS ledelsen, men for å gi dem et nytt synspunkt.

Vi er også i kontakt med Forsvarets mediesenter for at nettsidene til Forsvaret skal bli best mulig, både med tanke på informasjonen som finnes der og interaktiviteten og tilgjengelighet. Sidene har i den siste tiden fått mange gode tillegg, men det er fortsatt et forbedringspotensial som FMS er veldig imøtekommende mot BESO at vi påpeker og dialogen er for alles beste.

Noe BESO har gitt mye tanke den siste tiden er også den nye militæreordningen som i disse dager er inne til Stortinget for godkjenning og det er noen punkter i den som ikke gir de ansatte i Forsvaret optimalt. Spesielt kan man trekke ut av FD ønsker å beholde 35 årsgrensen for avdelingsbefal. Dette er ikke ønskelig ettersom det er klart at man bør ønske en livslang tilsetningsmulighet for alle, offiserer som befal. Det er ikke en reel tankegang at en tekniker er uegnet for arbeidet sitt som 35 åring. Enten avskaff ordningen totalt eller skap en nyansert ordning, det er BESO sin mening.

Jeg vil også bruke anledningen for å oppfordre elever ved alle befalsskolene til å ta kontakt med BESO på beso@bfo.no hvis det er noe du som individ eller kull mener er feil eller bør gjøres annerledes og ønsker at vi skal ta en titt på saken. Landsstyret består dessverre bare av ti representanter som ikke alltid får med seg alt rundt oss, men vi ønsker å vite om det som skjer sånn at vi kan hjelpe for å gjøre skolehverdagen best mulig for flest mulig.

Ha en riktig god sommer og lykke til med oppstarten av noe nytt!

Marius Thorsø
Leder BESO

Under Armour HeatGear
Sonic kompresjonstrøye
337,-

Milrab
Patruljesekk 45 L
1406,-

Adidas GSG 9.2
1544,-

Casio Tough Solar 810
668,-

Xbit Powerbank
30 000mAh
377,-

Ray-Ban Aviator
Gold
1158,-

Visste du at vi tilbyr
gratis og uforpliktende
designhjelp på
profileringsutstyr?

Se mer på
bfo.milrab.no

OFFISERSBLADET

Befalets Fellesorganisasjon

To veteran skolefly av typen Harvard tar av fra Kjeller flyplass i forbindelse med flydagene på Kjeller siste helgen i mai. Foto: Grzegorz Kozak"

Forsvarsminister over og under vann!

Forsvarsminister Ine Marie Eriksen Søreide seilte med Ula-klasse ubåt KNM Utvær fra 19-20. mai. Det vil med andre ord si at forsvarsministeren var med på nattdykk. Besøket har til hensikt å skape oppmerksomhet rundt viktigheten av en moderne og operativ ubåtkapasitet. Reportasje på nyhetene viste forsvarsministeren i byssa, der hun var med på å lage mat – speilegg denne gang. (bildet viser Søreide rett før hun skal ut til ubåten Foto: FMS)

Einar Holst Clausen

Flott markering av kongefamiliens hjemkomst etter 2. verdenskrig

Den 7. juni 1945, kom kongefamilien hjem til Norge/Oslo igjen. Kong Olav hadde som kronprins og fungerende forsvarssjef, kommet hjem tidligere.

Dette ble på samme dag i år, 70 år etter, markert med omtrent hele det offisielle Norge til stede ved Oslo rådhus. Hele kongefamilien, Stortingspresidenten, Høyesterettsjustitiarius, Statsministeren, Forsvarsministeren, stortingsrepresentanter, Fylkesmannen i Oslo/Akershus og en rekke andre prominente gjester fikk oppleve en flott seremoni med musikk fra Stabsmusikken, og taler av blant andre Ordfører Fabian Stang, forsvarsminister Ine Eriksen Søreide og forfatter Tor Bomann-Larsen.

I særklasse var nok ordføreren, som brukte hele sin tale henvendt til barna i kongefamilien, som fikk høre om hva oldefar betød for det norske folk.

Hovedinnslaget var avdukingen av minnesmerket over Kong Olav V, som består av en statue og bauta som står ved siden av. Minnesmerket er laget av billedkunstneren Olav Orud.

Einar Holst Clausen

NATO godkjenner Sectras Tiger mobiltelefon for sikkerhetsnivået konfidensielt og hemmelig

Sectra har fått sin siste versjon av kryptomobil Sectra Tiger/S 7401, godkjent av NATO-bruk. Dermed kan NATO-tjenestemenn trygt ha samtaler med denne mobilen, uten fare for å bli avlyttet. Sectras mobiltelefoner krypterer samtalen i det vanlige mobilnettet.

De første Sectra Tiger/S 7401 er i ferd med å bli tatt i bruk i NATO. Mobiler gir tilgang til sikker kommunikasjon i flere sikkerhetsdomener, som innen NATO-området, det nasjonale sikkerhetsdomenet eller sitt EU-nettverk, med samme mobil-

enhet, noe som i følge Sectra er unikt innen kryptoindustrien. Sectra produserer også utgaver som Sectra Tiger/XS og Sectra Tiger/R, som har enda høyere sikkerhetsnivå.

Einar Holst Clausen

Kilde: Pressemelding

KONGSBERG kontrakt for oppgradering av kommunikasjonsutstyret i NASAMS

KONGSBERG har signert en kontrakt verdt 168 millioner kroner for å levere kommunikasjonsutstyr, og integrere dette i Norges NASAMS. Dette inkluderer utstyr for sikker IP-kommunikasjon mellom alle enhetene i NASAMS. Denne IP-løsningen er i operasjonell bruk hos kunder internasjonalt, med demonstrert høy ytelse og stabilitet. Leveransene skal skje over en periode på 2 år. NASAMS produseres av KONGSBERG og Raytheon, og er det mest solgte luftvern-systemet i NATO de siste årene. Norges erfaring og kompetanse som bruker av NASAMS er en sterk referanse for internasjonale kunder. Det bakkebaserte NASAMS systemet er ryggraden i norsk luftvern i mange år fremover. - Vi er meget fornøyd med at det norske Forsvaret foretar disse oppgraderingene som gjør NASAMS til det mest moderne og avanserte luftvern system i verden, sier Eirik Lie, Direktør i Kongsberg Defence Systems.

(Pressemelding)

Russland utvikler Shtorm-type enormt hangarskip

En skala-modell av hangarskipet vil bli vist frem på International Maritime Defence Show i St Petersburg 1-5. juli. Hangarskipet er designet for å operere i fjerntliggende farvann, for bekjempelse av både landbaserte og sjøbaserte fiendtlige mål. Det vil være i stand til å beskytte landsetting av tropper, samt utøve et kraftig luftvern.

Hangarskipet vil veie 90-100.000 tonn, ha en lengde på 330 meter og bredde på 40 meter. Topp hastigheten er beregnet til 30 knop, og «cruising-speed» på 20 knop. Et mannskap på 4-5.000 vil kunne operere i 120 dager sammenhengende med den motorkapasiteten det har i dag. Det kan også produseres med atom-drevne motorer. Legg merke til skihoppet i enden av rullebanen. Hangarskipets katapult er elektromagnetisk drevet, ikke med gasstrykk som på eldre hangarskip. Det er videre utstyrt med fire luftvern rakett-systemer, anti torpedosystemer, integrerte sensorer, Array-radar, avanserte kommunikasjons-systemer og evne til elektronisk krigføring. Hangarskipet kan leveres i flere varianter alt etter hva «kunden» ønsker.

Einar Holst Clausen

Dette er KRSC's design på fremtidens Russiske «supercarrier». Modellen viser to «take-off» muligheter og tilpasninger for marineutgaven av T-50 PAKFA og MIG-29 K, i tillegg til overvåkingsflyet Ka-27, samt helikoptre. Kilde: Nikolai Novichkov

Det Amerikanske forsvarets ledelse flytter tilbake til «dommedags-anlegget»

Ti år etter at de flyttet ut av dette enorme fjellanlegget der North American Aerospace Command (NORAD) hadde sin kommandosentral, flytter de nå tilbake. Cheyenne Mountain Complex, ble bygget i perioden 1961-1966, 600 meter under overflaten av granittfjell. Dette var ett av de mest moderne og 100 % atom-sikre anlegg i verden. Etter den kalde krigs periode, flyttet forsvaret i 2006 ut, men nå har den kalde krigen så smått kommet tilbake, og den strategiske/operative ledelsen flytter inn i «dommedags-anlegget» igjen. Det skal etter sigende være EMP-sikkert. Er Electro Magnetic Impulse den nye trusselen?

Beveggrunnen for re-etablering i Cheyenne Mountain Complex er hemmeligholdt. Flere hevder at det er faren for et EMP-angrep, som har ført til at de nå tar i bruk fjellanlegget igjen. Raytheon skal oppgradere alt det elektroniske i anlegget, for en prislapp på 700 millioner dollar. Det skal i følge sikre kilder investeres nærmere en milliard dollar i re-etableringen.

EMP er for ordens skyld elektromagnetisk stråling som følge av en atomladning som detonerer over jordens overflate, og som kan slå ut hele strømmettet i et land, og lamme/ødelegge alt materiell som er avhengig av elektronikk. EMP kan lamme en nasjon fullstendig. Uten strøm og kommunikasjon, overleverer ikke et samfunn lenge.

Einar Holst Clausen Kilde: Janes Defence Weekly

En av de 25-tonn sprengningssikre dørene i Cheyenne Mountain atom-bunkeren.

LITT AV HVERT

Første kvinnelig pilot på F-35

Det Amerikanske Luftforsvaret passerte en ny milipæl i midten av mai, da første kvinnelige pilot fløy solo i F-35 Joint Strike Fighter. Hun er nestkommanderende i 33rd Fighter Wing Operation, og en erfaren F-15 Eagle pilot. Hun uttalte at det etter flere timer i simulator, ikke gikk opp for henne at hun faktisk skulle fly «the real thing», før hun takset ut mot rullebanen. Instruktøren satt i en egen F-35 og fløy ved siden av henne deler av turen. Solo-flygning skjedde på Eglin Air Force Base i Florida. I USA har kvinner fløyet operativt i strids-situasjoner siden 1990. Hun uttalte at den eneste forskjellen på henne og de mannlige pilot-kolleagaene, er at hun har ekstra liten G-drakt og oksygenmaske. Det spiller ingen rolle hvilket kjønn man har som jagerflyger, bare man gjør jobben sin. Mau var også den første kvinnelige pilot som deltok i operasjoner i Afghanistan i 2011 med 389 Expeditionary Fighter Squadron.

Einar Holst Clausen Kilde: The Hill

Første kvinnelig pilot på F-35 - Lt. Col. Christine Mau. Foto: Air Force

Supacat HMT Extenda til spesialstyrkene

FLO har skrevet kontrakt med Supacat for levering av et større antall kjøretøyer, til en verdi av ca 270 millioner kroner. Første testkjøretøy vil bli levert i 2016, og hovedleveransen skjer fra 2017-2019. Kjøretøyene vil bli ferdigstilt i Norge etter våre spesiifikasjoner, noe som er normalt ved slike innkjøp. Hvordan HMT Extenda skal utstyres blir ikke offentliggjort, men Offisersbladet regner med at kjøretøyene vil få ekstra pansring, en takmonter fjernstyrt våpenstasjon, diverse fester for maskingevær, samt flere spesialtilpasninger.

Kilde: Teknisk Ukeblad, og dessverre ikke fra FLO

JONAS CHRISTIE

WEB- OG KOMMUNIKASJONSRAÐGIVER, FORSVARET

Det er åtte minutter siden den lille, røde dronen ble sendt ut. Stemningen er til å ta og føle på. De fleste som sitter og venter vet ikke nøyaktig når det 150 kg tunge missilet kommer til å bryte lyd-muren.

Man rekker akkurat å reagere før missilet forsvinner opp i skylaget. Hverken dronen eller luftvernraketten er å se lenger. Et par minutter går, før en liten eksplosjon kintes i det fjerne.

SKARP ØVELSE

Onsdag 6. mai ble fire droner skutt ned av NASAMS II-våpensystemet på Nordmela Firing Range ved Andøya. Luftvern bataljonen deployerte en stridsgruppe 1 000 km fra hjemmebasen på Ørland hovedflystasjon, og var klare til å løse oppdraget på under 48 timer.

Hensikten med Øvelse Sølvpil er å verifisere at våpensystemet fungerer og at egne taktikker og prosedyrer er tilpasset et krevende stridsmiljø. Videre skal den taktiske skytingen verifisere at personellet i avdelingen er samkjørte, og har

de ferdighetene som skal til for å effektivt beskytte forsvarsobjekter mot luftbårne trusler.

- Skarpskytingen bidrar til å øke operatørenes tillit til våpensystemet og egne ferdigheter. Dette gir operatørene den nødvendige selvtilliten og tryggheten som fremtidige operasjoner vil kreve, sier oberstløytnant Stein Maute, Luftvern bataljonsjef på Ørland hovedflystasjon.

Øvelse Sølvpil er en årlig skarpskyttingsøvelse med NASAMS II (Norwegian Advanced Surface-to-Air Missile System),

Den moderne sølvpil

Det lukter tang, tare og sjø. Man kan ane litt yr i lufta. Langs kysten står det tre luftvernsystemer av typen NASAMS II, med tilhørende utstyr og personell, klare til å avfyre skarpe missiler.

og ble i år gjennomført som en taktisk skyting med en fullt oppsatt luftvernstridsgruppe.

- Operasjonen ble ledet av CRC Sørreisa og fjernstyrte droner ble sendt inn mot forsvarsobjektet som fiendtlige fly og missiler. Operatørene på våpensystemet bekjempet målene etter taktiske prosedyrer. På denne måten får avdelingen en god tilbakemelding på om det den gjør er riktig, forklarer Maute.

DE VERNEPLIKTIGES ROLLE

Avdelingen består av vernepliktige og

vervede soldater, befal og offiserer. Alle de vernepliktige soldatene er utdannet, trent og øvd i ulike tjenestestillinger og utgjør omlag halvparten av styrken. Mange av de vernepliktige soldatene opplever taktisk skyting med skarpe missiler som et høydepunkt i førstegangstjenesten.

- Det var et skikkelig kick og veldig spennende, forteller en av soldatene som var med på øvelsen.

- Det var utrolig gøy å få teste det vi har øvd på i hele år. Jeg var nervøs i forkant og ønsket og gjøre en så god jobb som mulig. Det har vært en veldig fin opp-

levelse for laget og gir oss motivasjon for å stå på videre.

Luftvernet rekrutterer sterkt fra hvert årskull med vernepliktige, og av årets kontingent har en tredjedel søkt om befalsutdanning etter endt førstegangstjeneste. Bataljonen har stor nytte av å ha befal og offiserer som har erfaring som vernepliktige soldater.

- De vernepliktige soldatene holder en veldig høy standard og det er veldig viktig for oss at de blir med oss videre i avdelingen, sier bataljonssjef Stein Maute.

FORSVARET: MCKINSEY-RAPPORTEN

Rapporten gir gode indikasjoner på områder som kan være modne for effektivisering, men de oppgitte gevinstene kan ikke tas bokstavelig.

På oppdrag fra Forsvarsdepartementet har konsulentfirmaet McKinsey utarbeidet en rapport om potensialet for besparelser i forvaltningsfunksjonene i og rundt Forsvaret. På overskriftsnivå sies potensialet å ligge på 3,5-4,6 mrd. kroner per år. Sensasjonelt! Akkurat. Leser man rapporten blir bildet vesentlig mer nyansert. McKinsey har mange forbehold og forutsetninger, og nøkternheten i vurderingene og tilrådingen er langt større i rapporten enn det «kommunikasjonen» gjennom mediene har gitt inntrykk av. Og her ligger en utfordring: Det er en reell fare for at det politiske miljø og Finansdepartementet nøyer seg med overskriftene, og konkluderer at Forsvarets økonomiske problemer kan man glemme. Når bare Forsvarsdepartementet får ryddet i eget og underlagte etaters hus, vil milliarder være frigjort og problemene løst. – Så enkelt er det ikke.

Om vi holder oss til forenklinger og f.eks. antar at det i praksis kan realiseres besparelser på omkring halvparten av rapportens oppgitte potensial, vil gevinsten være spist opp av den ikke-kompenserte prisveksten i løpet av et par år, dvs. før omstillingen er gjennomført (og omstillingskostnadene i milliardklassen er betalt). Dette er naturligvis ikke et argument for ikke å gjennomføre effektiviseringstiltak, men det viser at effektivisering alene ikke løser de

grunnleggende økonomiproblemene i Forsvaret.

Nå til rapportens innhold. I kap. 4 Sektorens utvikling og behovet for effektivisering omtales den teknologidrevne kostnadsveksten, belyst ved et par eksempler. Men det fremgår ikke hvordan denne fordyrelsen kommer til uttrykk i forsvarsplanleggingen. Det opplyses at kilden SIP (?) beregner et økende behov for (årlige) driftsmidler som i løpet fem år vil utgjøre 1,9 mrd. kroner. Hva omfatter denne beregningen, og hvilke forutsetninger bygger den på? Hva med nødvendige investeringer? Og hva med dagens underdekning av driften i forhold til en rimelig operativ tilgjengelighet av dagens avdelinger, fartøyer og fly? Operativ tilgjengelighet ligger utenfor utredningens oppdrag. Men rapportens mangelfulle behandlingen av Forsvarets samlede økonomiske utfordringer gir inntrykk av at underdekningen av dagens drift og foreliggende planer kan håndteres gjennom rapportens forslag. Det er langt fra riktig, se f.eks. Diesen og Narum, Norsk forsvarsevne: En varslet avvikling.

I kap. 6.1 behandles Forsvarets øverste ledelsesnivåer. Det konstateres innledningsvis at modellen for integrert strategisk ledelse (ISL) er unik, og derfor ikke egnet for «benchmarking» av størrelse i forhold til andre lands forsvarsledelse. Men så følger et sett ganske enkle betraktninger om utviklingen over tid, og sammenligninger med andre land. Disse sammenligningene er interessante for så vidt som de peker mot kostbare anomaliteter i vårt system. Men det blir for enkelt når man så utleder at departementet og stabene kan reduseres til nivåer som harmonerer bedre med andre lands uten en nærmere gjennomgang av arbeidsoppgavene.

Jeg gjorde en undersøkelse av forholdet for 10 år siden, og fant at Danmark og Finland i motsetning til oss hadde langt enklere, realistisk budsjetterte og planfaste politiske dokumenter i utgangspunktet. Tilsvarende har disse landene meget enklere rapportering mellom departementet og nasjonalforsamlingen, og spesielt enklere styring/rapportering mellom departementet og forsvaret. Med andre ord: Her kan vi ikke bare si opp folk. Hvis effektivisering skal realiseres til nabolandenes nivå, må man se på

forenkling og planfasthet i hele styringskjeden fra Stortinget til forvaltningene. Det kan være en god idé, men endringer i retning av nabolandenes prinsippforankrede styringskraft vil gripe til røttene i vår politiske kultur og forvaltningspraksis. Stor endringsmotstand må påregnes. Men selv om vi ikke klarer å effektivisere til nabolandenes nivå, vil meget kunne oppnås med mer overkommelige tiltak. Mest nærliggende er å sikre bedre samsvar mellom overordnede planer og budsjettforutsetning i politiske forslag og vedtak. Og videre, fokusere operativ kapasitet fremfor nominell forsvarsstruktur. Mer om det siste nedenfor.

Et hovedfelt i rapporten er Personellforvaltning (kap. 6.4). Det gis en detaljert statistisk fremstilling av utviklingen i de seneste tyve år, og sammenligninger med tilsvarende tall for Danmark og Storbritannia. På et overordnet plan er andelen befall i den totale styrken nær likt i landene, men Norge skiller seg ut med en langt høyere andel i høyere grader (major og opp). Dette har viktige konsekvenser i tillegg til økningen i lønnsutgifter. Rapporten påpeker at mange av offiserene i høyere grader fyller forvaltningsstillinger som de er marginalt kvalifisert for, og at rotasjonssystemet forsterker den negative effekten. Mer alvorlig er allikevel det tilsvarende underskuddet i lavere grader i kampavdelinger, fartøysbesetninger og flyskvadroner. Men denne siden av saken gjelder operative forhold og ligger utenfor oppdraget. I alle fall er lett å se viktigheten av rapportens sterke anbefaling om å korrigere ubalansen i personellstrukturen. Rapporten går ikke inn på hvorfor eller hvordan vi har havnet i dagens situasjon. Det er en svakhet med hensyn til gjennomføringen av reform. I kap. 3 og kap. 6.5.6 presiseres derimot at man ikke har vurdert sakens juridiske sider. Kjennere vil vite at nettopp lover og avtaleregimer er en viktig begrensning. Men avtalene kan vel ikke ha skylden for alle sider ved ubalansene? Det ville vært nyttig for det videre arbeidet om dette hadde vært bedre belyst.

Anskaffelse og drift av materiell blir grundig gjennomgått. Når det gjelder de store materiellanskaffelsene (kampkjøretøyer, våpensystemer, fartøyer og fly) er tallmaterialet for sammenligninger med

Nils Holme

andre land og bransjer såpass betinget av forbehold at de ikke kan tillegges direkte vekt. Det hindrer ikke at spesielt at par av anbefalingene synes meget relevante. Redusere personellrotasjonen og sikre ende-til-ende ansvar gjennom hele prosessen (kap. 6.6.6, pkt. b) berører et kjernepunkt. Sammen med det påfølgende pkt. d Vurdere å innføre insentivmekanismer presiseres to forhold: Ansvar for prosjektet – herunder avveining av krav mot kostnadsrammer må ligge på et nivå i organisasjonen som har ansvar for operativ kapasitet og budsjett i en større helhet og over en lengere periode. Tilsvarende må prosjektlederen stå ansvarlig for avveiningen av detaljerte spesifikasjoner innenfor budsjetttrammen. Dagens styringsmodeller er for sterkt preget av koordinering av krav, uten myndighet til avveining og avvisning.

Rapportens detaljerte gjennomgang av driftsanskaffelser munner ut i anbefaling bl.a. av større bruk av sentrale rammeavtaler for sivile produkter. Det kan meget vel være lønnsomt, men de belysende eksemplene (kontorstoler og skjermbriller) virker ikke slående overbevisende. Med en gevinst på bare 10 % på innkjøpsprisen for kontorstoler kan det fort vise seg rimeligere å handle lokalt enn sentralt når transport og systemomkostninger tas med. Men dette er detaljer. Anbefalingen om en bedre profesjonalisering av innkjøpssystemet synes godt begrunnet.

Rapportens behandling av materiellvedlikehold og forvaltningen av bygg og eiendom gir et statistisk grunnlag for å konkludere at det kan ligge et betydelig potensial for kostnadsreduksjon på områdene. Flere konkrete anbefalinger virker også rimelige, f.eks. tiltakslisten for vedlikehold av materiell (pkt. 6.8.5). Men analysen av forslagenes effekt berører bare sjelden årsaksforholdene. Det er derfor vanskelig å feste lit til estimatene for effektiviseringsgevinster, selv innenfor de oppgitte usikkerhetene. Gevinstene oppgis altså i sum å ligge i området 3,5-4,6 mrd. kroner. Beløpene er fordelt på de forskjellige forvaltningsområdene i figur 7 hvor også omstillingskostnadene på 4,3-4,9 mrd. kroner er tilsvarende fordelt. Et interessant spørsmål for departementet blir hvor pengene for omstillingen skal tas fra. Vi vet fra tidligere at kostnadene ved om-

stilling kommer før gevinstene.

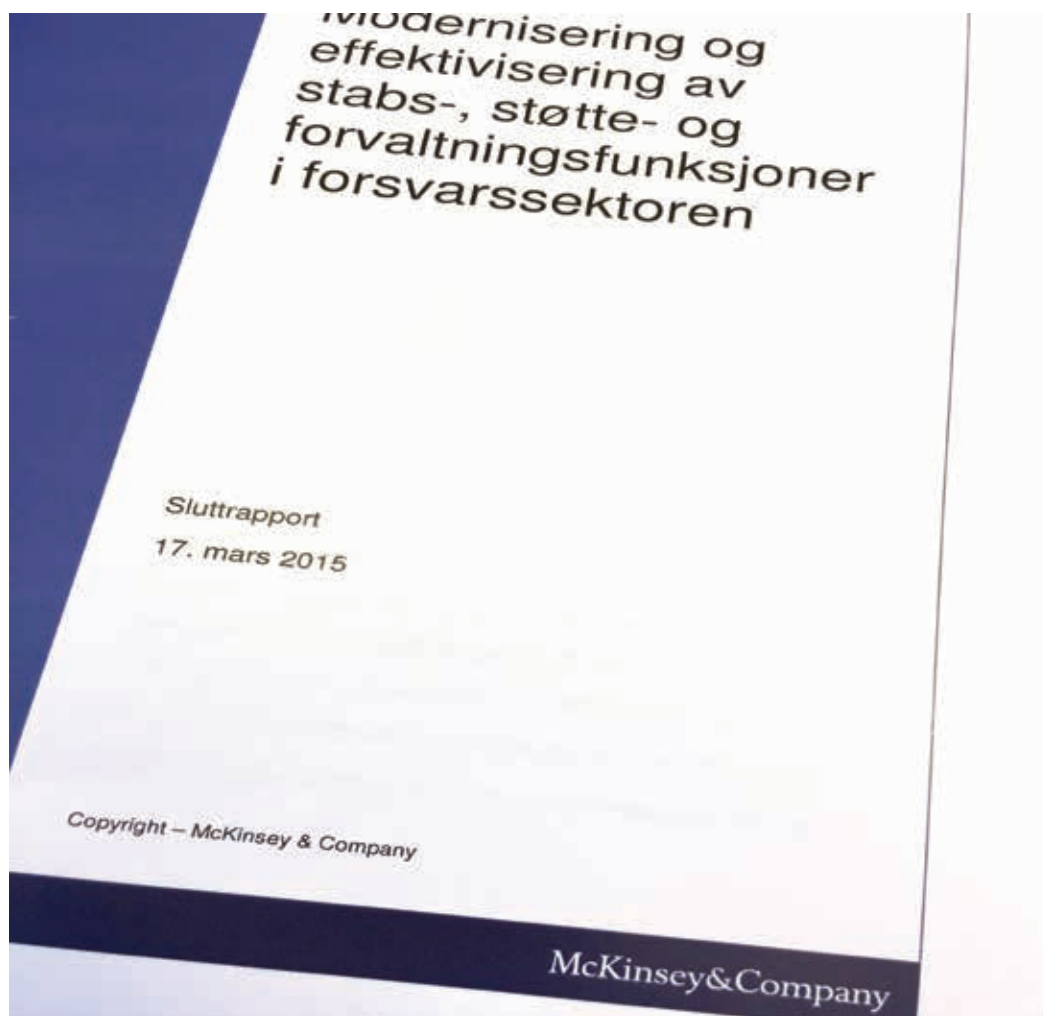
McKinsey spiller markedstenkning. I formen er rapporten i overkant preget av selvpromotering. Konklusjonene er stedvis begrunnet med henvisning til selskapets autoritet eller uklare kildehenvisninger, snarere enn det konkrete vurderingsgrunnlaget. For tjenstlig orienterte lesere er formen litt så som så, men det hindrer ikke at rapporten formidler en bred og verdifull oversikt over forhold som bør følges opp for effektivisering.

Oppfølgingen kan ikke gjennomføres som kostnadsreduksjon etter næringslivets vanlige modell, dvs. kommandering av personellreduksjoner. Det kreves en grundig gjennomgang av de ulike forvaltningsområdene. Prioriteringen og prinsippene for videreføring av arbeidet som er gitt avslutningsvis i rapporten, ref. figurene 84 og 85, virker overbevisende. Ettersom meget av rapporten,

rimelig nok, preges av økonomistyring og forvaltningsrutiner, er det spesielt verd å merke rapportens avsluttende formaningen (figur 85): «Militære ledere er først og fremst opptatt av å forbedre den operative evnen. Endringsprogram som fokuserer på å forbedre den operative evnen, lykkes bedre enn rene kostnadsforbedringsprogram.» En slik vurdering fra kostnadskuttene yppersteprester inviterer til å ri denne bloggkjeskjepphest: Ikke bare effektiviseringsarbeidet men hele forsvarsplanleggingen og de politiske dokumentene må orienteres om Forsvarets kapasitet, beredskap og utholdenhet for de prioriterte oppgavene. Inntil dette gjennomføres vil politikerne fortsette å bevilge 40 mrd. kroner årlig for illusjonen om et krigsforsvar som ikke finns i virkeligheten.

Nils Holme

Tidligere sjef FFI

Valg av ny ubåt må skje

De nye ubåtene som skal avløse Ula må ha luftuavhengig fremdriftsmaskineri (AIP), være omtrent dobbelt så stor, ha mulighet for å medbringe og sette ut spesialsoldater og ha langtrekkende våpen, missiler mot fly og helikoptre og avanserte kommunikasjonssystemer. Avgjørelsen må tas og fremlegges for Stortinget i 2016. Fortsatt bør vi ha seks fartøyer.

TEKST: TOR HUSBY FOTO: FMS

Listen fremlegges for Offisersbladet av sjefen for ubåtvåpenet, kommandør Arnth Lien.

Etter at Regjeringen i november 2014 vedtok at Norge skal anskaffe nye ubåter nærmer vi oss raskt tiden der viktige teknologiske og politiske valg skal tas. Den tekniske utviklingen går så fort at de seks Ula-fartøyene blir irrelevante på slutten av 2020.tallet.

10 ÅR IGJEN

-Skal vi ha operative ubåter når vi vinker farvel til Ula rundt 2026 må beslutningen tas av Stortinget senest i 2016. Erfaringen viser at det tar 10 år fra man bestemmer seg for ubåttype til den første er på plass. Vi ser for oss at innfasing av nye fartøyer

og utfasingen av de gamle går parallelt, sier kommandør Arnth Lien.

Ubåtene må ha AIP som gjør det mulig å operere neddykket og skjult i lange perioder. Kravet er blitt nødvendig siden den teknologiske utviklingen går raskt. Det blir stadig vanskeligere for ubåtene å holde seg skjult for de nye anti-ubåtsensorene. Konvensjonelle ubåter med dieselelektrisk fremdrift, som Ula-klassen, må lade batteriene med jevne mellomrom. Men da eksponerer fartøyene seg. De fleste land som kjøper ubåter i tiden fremover velger AIP-teknologi.

DETTE OG ANDRE KRAV TILSIER EN STØRRE UBÅTTYPE ENN ULA?

-Det er opp til prosjektet å avgjøre hva man lander på. Men vi får nok en større

klasse enn Ula. Svært sannsynlig får vi en ubåt på over 2.000 tonn. Da vil vi samtidig sikre oss en rimelig grad av komfort for besetningen. Vi ønsker å basere oss på et eksisterende design. Flere land bygger konvensjonelle ubåter : Tyskland, Frankrike, Sverige, Spania, Italia og Sør Korea. Prosjektet har sett på alle produsentene, men det avgjørende er hva de kan levere og til hvilken pris.

SPECIALSOLDATER BLIR EN INTEGRERT DEL AV UBÅTFLÅTEN I MANGE LAND

-Ubåtene må ha mulighet for å medbringe og sette ut slike spesialenheter. I både Kobben-og Ulaklassen kunne spesialsoldatene sluses ut gjennom torpedorørene når ubåtene var neddykket. Den tyske "212"-klassen kan leveres med et eget kammer innebygget i skroget.

senest i 2016

Norsk ULA-klasse ubåt i en norsk fjord.

LANGTREKKENDE TORPEDOER BLIR EN NØDVENDIGHET

-Ja. Det blir stadig verre å komme inn på kort hold på målet som følge av at anti-ubåtkapasitetene blir bedre og bedre. Nå leveres det torpedoer med en rekkevidde på over 40 nautiske mil (ca. 70 km!) Flere land bygger denne type torpedoer. De er fortsatt hovedvåpenet for ubåtene. Langtrekkende torpedoer må være i den totale pakken vi ser på. Igjen er kravet: Hva kan tilbys til hvilken pris? I dag har Ula-klassen tyske torpedoer. Rekkevidden er ikke spesielt kort, men om noen år vil de være foreldet i dette bildet.

For å utnytte nye langtrekkende våpensystemer optimalt, må ubåter kunne kommunisere med andre enheter/sensorer. Da må man ha relevant og moderne kommunikasjonssystemer om bord.

ER DET TRADISJONELLE PERISKOPET PÅ VEI UT?

-Elektrooptiske systemer blir mer og mer aktuelle, og trolig vil det tradisjonelle periskopet som vi kjenner fra mange ubåtfilmer bli erstattet med elektrooptisk utstyr. Dette vil bedre muligheten til å se om natten og i dårlig vær.

MÅ UBÅTENE MÅ UTRUSTES MED MISSILER MOT FLY OG HELIKOPTRE FOR Å BEVARE SITT OVERTAK?

-Ja. Vi ser for oss lette missiler med kort rekkevidde som skytes ut gjennom torpedorørene på neddykkede ubåter mot luftmål. Våpenet vil bedre balansen i forholdet mellom ubåter og motmidlene mot dem. Noen produsenter ser på slike løsninger. Bl.a. Tyskland utvikler et slikt system under navnet IDAS (Interactive

Defence and Attack System) Norge har blitt forespurt om mulighet for å stille fartøy til disposisjon for tester. Dette kan skje i løpet av 2016.

KAN VÅRE ULA-KLASSE UBÅTER FORTSATT BITE GODT FRA SEG?

-Den ble bygget til å vare frem til 2020-tallet. Det er en standard konvensjonell ubåt, men den er en god plattform til å være så gammel som hun er! Hun gjør seg bemerket i forskjellige øvelser. I 2010 listet en norsk Ula seg gang på gang inn på en amerikansk hangarskipsgruppe utenfor den amerikanske østkysten uten å bli oppdaget. Oppgraderingen av Ula de siste årene gir den evne til å være en strategisk ressurs frem til slutten av 2020-tallet. Men den vil være irrelevant etter den tid.

Øvelse Oslofjord

ØVELSE OSLOFJORD: Stedet er en Esso-stasjon et sted i Østfold.

Forpartiet fra 4. Garde kompani møter Mysen HV-område for en «panser brief». HV-soldatene har hatt «øyne på målet» gjennom hele natten - nå skal gardistene inn på objektet.

TEKST RUNE HAARSTAD. FOTO STIAN HERLOFSEN

Mysen HV-område tok kontroll på ett av objektene som Garden skulle bruke i sin oppdragsløsning. - Vi er jo et område som driver med fagfeltet overvåking og kontroll. Vi hadde øyne på objektet gjennom hele natten og sånn sett kontroll på hvem som var i området og hva som skjedde på objektet uten å «forstyrre» det normale bildet, sier områdesjefen, kaptein Geir Frydenlund.

Mysen HV-område har hatt overvåking og kontroll som spesialte gjennom ti år. - Med lokal forankring, kontaktnett og soldater som er vokst opp i området, er det få som kan levere et bedre situasjonsbilde av nærområdet enn oss, smiler den erfarne områdesjefen.

- Det er ingen i Forsvaret som kjenner

eget operasjonsområdet bedre enn en god områdestab i Heimevernet.

4. garde kompani med kompanisjef Per Arne Halvorsen ankommer med sitt forparti. - For oss er lokalkjennskapen viktig når vi beveger oss inn i et nytt operasjonsområde. Denne gangen hadde det lokale HV-området full kontroll på objektet vi skulle operere utfra.

- Det å kunne møte en områdesjef og ta en kort «panserbrief» er også gull verdt. Da får vi verdifull situasjonsforståelse, og et godt situasjonsbilde, poengterer Halvorsen.

«Panserbriefen» er over og kompanisjef Halvorsen og hans unge kvinner og menn ruller ut i retning av objektet. Områdesjef Frydenlund og hans lokale soldater, med en noe høyere snittalder drar ut for å løse nye oppdrag.

Kartorienteringen kan også foregå på et bilpanser.

Samarbeidet mellom Politiet og HV fungerte utmerket under øvelsen. Foto Erik-Anant Stedjan Narayan

HV har stadig
blitt mer operative.

Fra 7. til 11. juni gjennomførte sivile og militære samarbeidspartnere øvelse Oslofjord til lands og til vanns. Øvelsen er den største på Østlandet i 2015 og skal bidra til å styrke samfunnssikkerheten. Heimevernet var største aktør med 4500 soldater fra både områdestrukturen og en rekke innsatsstyrker.

Vakthold fra HV gir flytimer

En av Forsvarets viktige leveranser til samfunnssikkerheten er helikoptrene som står på kort beredskap på Rygge. Under øvelse Oslofjord ble de vaktet av to lokale HV-områder.

TEKST RUNE HAARSTAD. FOTO JOAKIM FURUNES

Dette er helikoptre som blant annet er tenkt å kunne støtte politiet. - Vi liker å se det slik at vi med vårt vakthold produserer flytimer på linje med teknikere og støttetjenestene fra Luftforsvaret, forteller kaptein Lars Tore Ruud, som er sjef for Rygge I HV-område.

OBJEKTSIKRING ER IKKE BARE VAKTHOLD

Objektsikring er jo ett av spesialfeltene til Heimevernet og krever noe mer enn bare vakthold og sikring.

- Våre HV-soldater sørger for at helikoptrene kan operere fra en trygg base i situasjoner med et økt trusselnivå.

Områdesjefen forteller at hans lokalkjente soldater kan både sørge for nærsikring og nærforsvar av selve helikoptrene, men også et utvidet

sikkerhetsbegrep med overvåking og kontroll av området rundt selve flystasjonen.

-Det er mine folk som kjenner normalsituasjonen på Rygge og som kan vurdere hva som kan se ut som en trussel, sier den erfarne områdesjefen.

STYRKEBESKYTTE

Militærhistorien er full av eksempler på at fly ofte kan være lettest å «ta ut» på bakken. Luftforsvaret har derfor en rekke enheter som har fokus på baseforsvar. Heimevernets bidrag er lokalkjennskap og evnen til å løse oppdrag gjennom lang tid med sine 45 000 kvinner og menn over hele landet.

- Disse helikoptrene er jo noe som alle skjønner at må beskyttes i en krisesituasjon, sier HV-soldat Ronny Mandal. - På Rygge er vi faktisk to HV-områder som er klare året rundt, smiler han.

ØVELSE OSLOFJORD: - Våre HV-soldater sørger for at helikoptrene kunne operere fra en trygg base i situasjoner med et økt trusselnivå.

Dakota Norway sin samling flotte gamle norske «veteran»-jagere.

Krigsveteranen som av mange bare kalles «Sølvfuglen»

Det er stiftelsen Dakota Norway som eier og opererer den historiske DC-3 Dakota som fløy sine første turer for US Army Air Force allerede i 1943, i Europa under 2. verdenskrig.

Dakotaen er klar, og en Harvard taxer forbi.

Sjefsflyger i Dakota Norway Stig-Rune Håvardstun i «old school cockpit».

Folk koser seg med pølser, brus og kaffe før de skal ut å fly Dakota.

Fornøyde passasjerer kommer ut etter en opplevelse de sjelden glemmer.

Av EINAR HOLST CLAUSEN

Dakota DC-3 er en av de virkelige arbeidshestene under krigen, og ble brukt til transport-oppgaver, men også for å droppe fallskjermssoldater ved frontlinjen. Etter krigen ble det mest kjente passasjerfly på mange ruter rundt om i verden, men også for blant andre SAS i Norge. Historien til Dakota Norways krigsveteran, er enda mer spesiell., for i 1948 ble flyet kjøpt av den finske staten og ble brukt i flyselskapet Finnairs ruter helt frem til 1969. Så overtok det finske luftforsvaret Dakotaen, og ble brukt av president Uhro Kekkonen som hans representasjonsfly i mange år.

Thore Virik fra Sandefjord og Arne Karlsen fra Stokke kjøpte Dakotaen fra det finske luftforsvaret i 1985, og siden august 1986 har Dakotaen fløyet ut fra Sandefjord Lufthavn/Torp hver sommer i tidsrommet mai til og med september. Mange har også sett «Sølvfuglen» på flyshow rundt om i Norge, og i utlandet.

Offisersbladet ble invitert ned til Torp søndag 10. mai, på sesongstart for Dakotaen. En solfylt dag på Torp, med overraskende mange fremmøtte. NRK var også der, for å filme under flyging, for senere bruk. Listene med de som skulle med på de to turene som skulle flys denne

dagen, ble raskt fulltegnet, og ventetiden brukte de fremmøtte til kjøp av pølse, is og kaffe, eller noen Dakota-souvenir eller to, fra de frivillige i stiftelsen. Vel inne i Dakotaen på klappsete i cockpit, er det som en tidsreise bakover i tid. Seter, instrumentpanel, stikke og spaker er helt «basic». Her er det totalt fravær av elektronikk.

Flyger denne dagen var sjefsflyger i Dakota Norway, og til daglig seniorflyger i Widerøe flyselskap, Stig-Rune Håvardstun. Oppstart av de to motorene er i seg selv en opplevelse. De hoster ut litt røyk og starter med en lun og brummende godlyd. Kort tid etter var vi i lufta og turen gikk nordover og inn Oslofjorden, med følge av en annen veteran på side, skoleflyet Harvard. Mange skrev på stiftelsens Facebookside samme dag at de hadde sett den flotte formasjonen over Vestfold og Oslo.

Dette er en totalopplevelse for de som kommer til Torp. De får oppleve ivaretagelse av flyhistorie, og mange får seg en flytur som ofte frister til gjentagelse. Men jeg ble overrasket over noe annet også, for pent parkert innenfor gjerdet sto det flere renoverte jagerfly fra Luftforsvarets tidligere tider. Blant annet en Starfighter og en F-86 Sabre. Jeg fikk vite at disse har venneforeningen fått tildelt

og pusset opp, for å ivareta noe av Luftforsvarets historie, for å vise frem til de som kommer til Torp. I 2014 fikk de også tildelt en F-5 Freedomfighter av FLO, som de senere helt uforståelig måtte levere tilbake, fordi Forsvarsdepartementet gjorde om tildelingen. Dette er trist, for den kunne gjort den flotte samlingen litt mer komplett, til alles glede.

Dakotaen vedlikeholdes, pusses og poleres av stiftelsens om lag 1.600 medlemmer (ikke alle er mekanikere J), alt på frivillig ulønnet basis. Å drifte og vedlikeholde et slikt stort veteranfly er både tidkrevende og kostbart, så Dakota Norway er avhengig av god tilstrømning av folk som ønsker å kjøpe seg en tur i denne historiske maskinen. Når sommersesongen er over, driver stiftelsen i vinterhalvåret vedlikehold at flyet i en gammel militærhangar på Torp som stiftelsen får disponere av Stokke kommune. Stiftelsens venneforening holder medlemsmøter og deltar aktivt i det store arbeidet som kreves ved å drifte og vedlikeholde et stort veteranpassasjerfly. I tillegg til å kunne tilby en unik historisk opplevelse og ivareta et historisk luftfartøy bidrar stiftelsen til aktiviteter og et sosialt miljø til venneforeningens medlemmer.

Koordinering, synkronisering og informasjonsledelse

Dette er de tre stikkordene som beskriver læringsarenaen for Stabsskolens avsluttende øvelse på Jørstadmoen.

**TEKST & FOTO: JON VESTLI
KOMPETANSEUTVIKLER BFO**

BFO var eneste organisasjon til stede under den offisielle «Visitors Day» hvor Sjef FSTS hadde invitert flere gjester til informasjonsutveksling og økt kunnskap om hva øvelsen gir av læring og erfaring for våre fremtidige toppoffiserer.

Forsvarets stabsskole gjennomfører modulen «Militære fellesoperasjoner» (FOPS) som en integrert del av stabsstudiet og som en frittstående modul for offiserer med en masterutdanning fra andre universiteter eller høyskoler. Utdanningen går over 18 uker, hvor forberedelsene, planleggingen og gjennomføring av øvelsen «Joint Effort» tar mye av tiden. Øvelsen er samtidig en arena hvor alle tidligere fag i stabsstudiet blir samlet og satt inn i en helhetlig ramme. Denne pedagogiske metoden er dermed den samme som ved krigsskolene.

Forsvarets Høgskole beskriver selv viktigheten av modulen FOPS på sine nettsider; «Kjerneområdet fellesoperasjoner har en klar fagmilitær profil, og forstås som selve planleggingen og gjennomføringen av militære operasjoner der to eller flere forsvarsgrener samvirker. Oppmerksomheten rettes blant annet mot betydningen og implikasjonene av aktuelle militærteoretiske perspektiver, militære doktriner, operasjonskonsepter og stabsmetodikk».

Dette er derfor en av de viktigste utdanningene som Forsvaret kan tilby sine fremtidige toppoffiserer, en utdanning som treffer det helt grunnleggende i den militære profesjonen – en profesjon kjennetegnet ved ekspertise (de er eksperter på organisert utøvelse av vold), ved ansvar for at volden alene utøves i statens tjeneste og innenfor klart angitte etiske regler, og at den har korpsånd der man føler et fellesskap og en forpliktelse mot hverandre (Huntington 1957:11ff, Janowitz 1960:3ff).

Offiserenes ekspertiseområde er innrettet mot å lede, drifte, forsyne og vedlikeholde en organisasjon som skal kunne føre krig. Krigens natur er kaotisk og evnen til å planlegge, lede og gjennomføre komplekse oppdrag er derfor en av de viktigste kompetansene man kan

ha. Å kunne trene på og leve med den dynamikk, kaos og informasjonsmengde som preger ethvert scenario, krise eller krig er derfor vel anvendte ressurser!

Årets studenter er kjennetegnet ved meget høy kvalitet. Dette utsagnet kommer fra ansatte ved FSTS. Dette er (heldigvis) ikke unikt, da tidligere utdannede offiserer utmerker seg både i nasjonale og NATO- funksjoner gjennom å ha en utdanning, holdning og dømmekraft som oppleves å være relevant og ettertraktet. Dette er vel da også et svært viktig kvalitativt kjennetegn ved norske offiserer generelt og denne utdanningen spesielt?

Som en av de ansatte sa det «Nå må vi slutte å snakke ned utdanningen og våre studenter – de er faktisk veldig flinke og reflekterte. La oss heller framsnakke dét!». Og det er jeg veldig enig i!

Forsvaret i fremtiden vil bli mindre – og da kreves det ansatte som kan gjøre oppgavene smartere, bedre, hurtigere og med innovasjon. En av de beste metodene for å kunne oppnå dette er gjennom å tilby de ansatte en utdanning som er relevant, tidsriktig og med høy kvalitet. Akkurat nå opplever jeg at FSTS leverer akkurat

dette, men det er dessverre tegn som tyder på at det kan bli endret – arbeidet med det fagmilitære råd vil gi svaret.

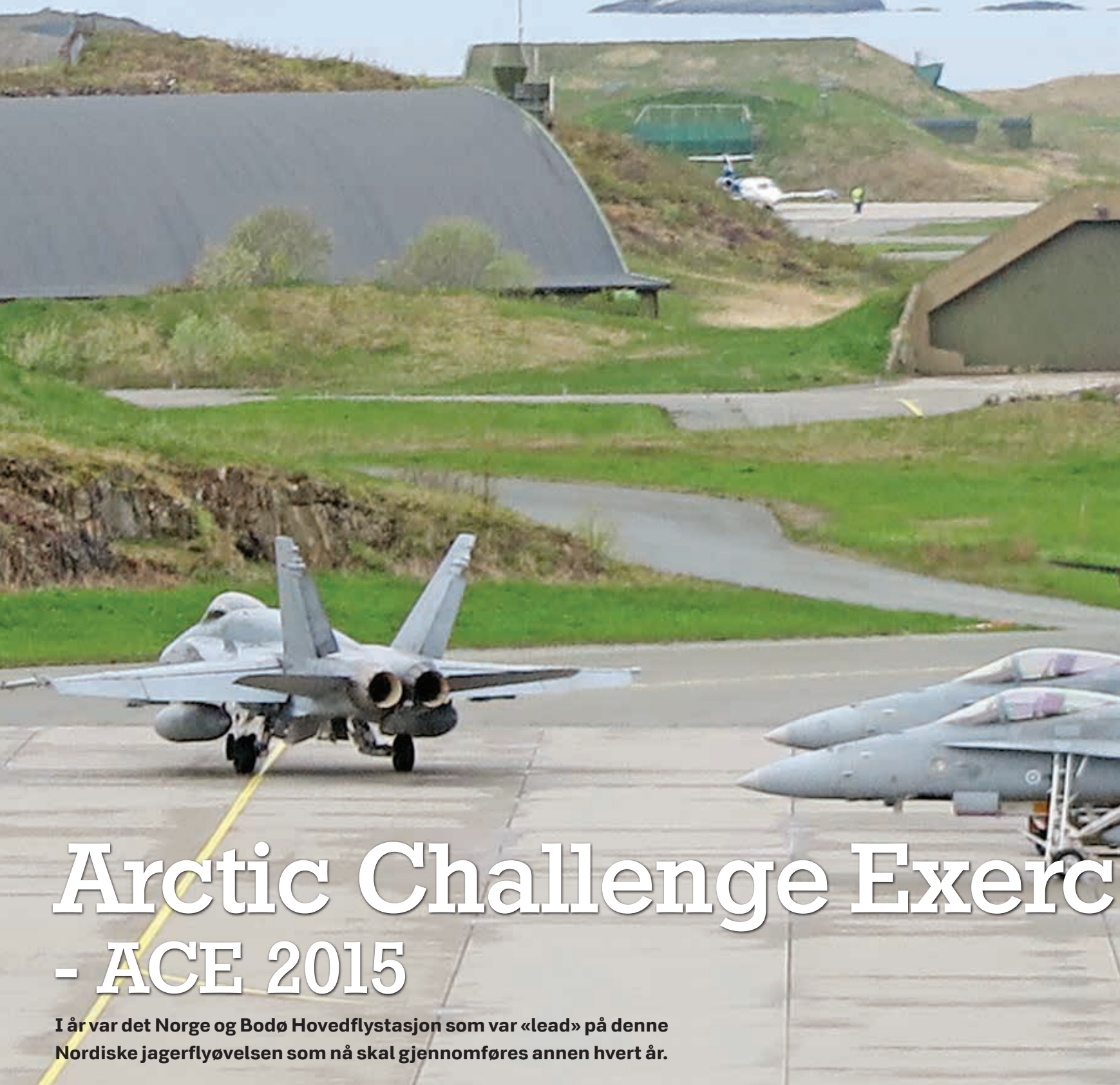
Offisersbladet vil takke Flaggkommandør Jan Østensen Berglund, Sjef FSTS for invitasjonen og en interessant dag hvor «Joint Effort» ble satt inn i en større sammenheng!

Militær kjernekompetanse – denne øvelsen er alt om akkurat det! Se sitat fra utredning.

Kjell Nord sier til Offisersbladet at dette er veldig dyktige studenter og offiserer. Høy relevans etter endt studie- hjemme og ikke minst i NATO HQ. De er gode ambassadører. Vi må framsnakke kvaliteten ikke baksnakke!!

Det er liten interesse for hva FSTS gjør og utvikler fra GI'ene. Dette er synd, slår begge veier! De har IKKE vært tett på prosessen med OU i FHS eller utviklingen av ny deltidsmaster; Så hvem sikrer relevansen i utdanningen da??

FOPS ikke en del av denne – og det er jo helt uforståelig da dette dreier seg om selve kjernen i en offisers-hverdag – ledelse av operasjoner, operativ synkronisering og beslutninger, sier han.

Arctic Challenge Exerc - ACE 2015

I år var det Norge og Bodø Hovedflystasjon som var «lead» på denne Nordiske jagerflyøvelsen som nå skal gjennomføres annen hvert år.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Over 100 jagerfly øvde avanserte luftoperasjoner i luftrommet over Nordland og Nord-Sverige fra 25. mai til 5. juni. For å støtte denne store øvelsen, deltok totalt 4.000 personer fra de deltagende nasjoner. ACE er en Nordisk øvelse mellom Norge, Sverige og Finland, som første gang ble gjennomført i 2013, i

Sverige. Tidligere er øvelser som Nordic Air Meet gjennomført mellom Norge-Sverige-Finland, også et ledd i det som kalles «Cross Border Training», også et ledd i Nordisk forsvarssamarbeid (Nordic Defence Cooperation - NORDEFCO).

Under en stor øvelse som ACE, er det vanlig også å invitere andre nasjoners jagerfly, transportfly, tankfly og overvåkingsfly. Inviterte nasjoner i år var

Sveits, Storbritannia, Frankrike, Tyskland, Nederland og USA. Årsaken til det er at øvings- og luftrommet som det kan øves i Nord-Norge/Nord-Sverige, er enormt i forhold til det som er mulig ellers i Europa. Dessuten gir stor deltagelse en unik mulighet for multinasjonal koordinering/samøving, og få testet interoperabilitet på høyt nivå. Under øvelsen opererte jagerflyene fra Bodø

Finske F-18 taxer ut. Foto: Torbjørn Kjosvold

Norsk F-18 tar av fra Bodø Hovedflystasjon. Finsk F-14 i forgrunnen.

Piloten er ferdig med sitt oppdrag i sin Tyske Eurofighter Typhoon.

Brigader Jan Ove Rygg orienterer om øvelsen.

Hovedflystasjon, Kallax i Sverige og Rovaniemi i Finland.

I luftrommet over Nordland og Nord-Sverige kunne man både se og tydelig høre våre F-16 Eagle, Finske F/A 18 Hornet, Tyske Eurofighter Typhoon, Britiske Tornados GR 4, JAS Gripen og Franske Mirage 2000, DA-20 Jet Falcon, NATOs AWACS, samt transport- og tankfly i støttefunksjoner.

Selv om dette er en Nordisk øvelse, og ikke en øvelse under «NATO-paraplyen», så er noe av formålet å øve planlegging, ledelse og utførelse av kompliserte luftoperasjoner i tett samarbeid med NATO. Derfor deltok også et AWACS-overvåkingsfly under hele øvelsen. Offisersbladet var på Bodø Hovedflystasjon under presse dagen den 27. mai. Der orienterte sjefen for Nasjonalt Luftoperasjonssenter

(NAOC) ved FOH, og nå øvelsessjef for ACE 2015, brigader Jan Ove Rygg, om kompleksiteten i en slik stor-øvelse, men også den enorme læringen en slik øvelse gir alle ledd i organisasjonen.

Brigader Rygg kunne fortelle at det under ACE 2015 ble øvet på blant annet «Rules of engagement», skarpskyting, lufttanking, støttefunksjoner på egen base, og for å bruke stammespråket i

Norske og finske jagerfly side om side.

Tysk lufttanker.

Luftforsvaret, CAS (Close Air Support), ISR (Intelligence, surveillance and reconnaissance) og TST (Time Sensitive Targeting).

Rygg passet på å presisere at dette IKKE er en NATO-øvelse. Kanskje nettopp fordi vår nabo i Øst reagerte på at en så stor mengde vestlige jagerfly, øvde såpass langt Nord, og kanskje ubehagelig nær deres grenseområder. At NATOs general-

sekretær Jens Stoltenberg tilfeldigvis besøkte blant andre Bodø Hovedflystasjon siste uken av øvelse ACE, sørget ikke for mindre spekulasjonene i Øst om at ACE 2015 med så mange gjestende allierte jagerfly, også er en NATO-markering, noe brigader Rygg benektet på det sterkeste. Uansett, så reagerte Russland på denne øvelsen, i følge nyhetsbyrået DPA, med å iverksette en større øvelse med 12.000

soldater og 250 militære fly i grenseområdene inn mot der ACE 2015 ble gjennomført. Vi øver på å øke beredskapen mot fiendtlig luftangrep i Ural og Sibir, sa den Russiske forsvarsminister Sergej Sjoigu. Dette er etter min mening en helt normal reaksjon fra president Putin, men likevel en litt barnslig form for «min er større enn din» leken, der man også ser hvem som kan tisse høyest på stolpen.

"Så lenge jeg lever skal jeg gjøre mitt til at vi aldri glemmer hva kampen dreide seg om.

Vi skal benytte enhver anledning til å minne hverandre på viktigheten av å ivareta et levende og engasjert demokrati.»

GUNNAR SØNSTEBY

AKTIV *frihetsskjemper* SØKES!

GUNNAR SØNSTEBYS MINNEFOND deler ut en pris til en person eller organisasjon som har gjort en særlig innsats for å bygge forsvarsviljen- og evnen for å trygge våre demokratiske verdier. Den første prisen ble delt mellom journalistene Kristin Solberg og Per-Edgar Kokkvold for uredde innsats for ytringsfriheten i en tid da terroren søker å kneble den frie pressen.

Du kan nå foreslå kandidater til den neste prisen. Vet du om noen som kan være aktuelle vil vi gjerne høre fra deg. **Benytt søknadsskjemaet du finner på www.no24.no** til å foreslå kandidater. Det kan være representanter fra alle samfunnslag- og grupper. Vi ser etter kandidater som har engasjert seg for å holde forsvarsviljen levende og bidratt til å trygge friheten.

ØNSKER DU Å BIDRA?

Gunnar Sønstebys Minnefond er avhengig av støttespillere som ønsker å videreføre arbeidet med å styrke forsvarsviljen i Gunnar Sønstebys ånd. Vi tar derfor med glede i mot donasjoner som vil inngå i fondet.

Donasjoner tas i mot på kontonummer: 1503.40.03065.

Ønsker du å bidra på annen måte, ta kontakt på post@no24.no.

Les mer om Gunnar Sønstebys liv og virke på www.no24.no Her finner du også informasjon om minnefondet, og om arbeidet som gjøres for å verne om fred og demokrati.

Paradeavdeling fra
Polsk jegerbataljon.

75 år siden gjenerobringen av

Den 28. mai markerte Narvik kommune i samarbeid med Hæren den første allierte seier over nazi-Tyskland, og gjenerobringen av Narvik by. Ved flere seremonier ble de falne norske og utenlandske soldater, samt noen få gjenlevende krigsveteraner hedret.

HKH Kronprinsen ankommer eskortert av Fylkesmann, Ordfører, Politimester og Forsvarsminister

Det ble vått for de gjenlevende Narvik-veteranene.

Fra seremonien og kransnedleggelsene på kirkegården.

HKH Kronprinsen legger ned krans for de norske falne i kampene i Narvik.

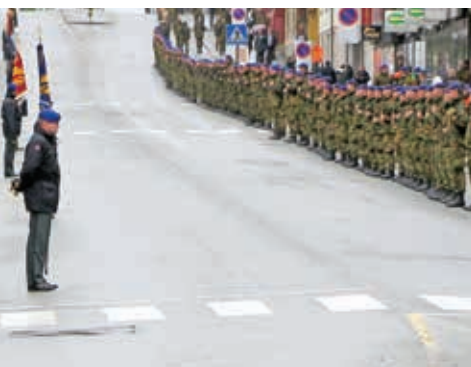

Noen hadde kledd seg i samme uniform som franske og polske soldater hadde i 1940.

Narvik

Kransenedleggelse på minnebauta på stedet mange soldater gikk i land og mistet livet i 1940.

Paradeavdelinger så langt man kan se. I hovedsak fra Brigade Nord.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Markeringen i Narvik i år ble meget spesiell, nettopp fordi det er 75 år siden gjenerobringen, og fordi det nok ikke vil være mange gjenlevende krigsveteraner om fem år. Så fikk også fem veteraner tildelt Regjeringens Minne-medalje under åpningsseremonien, deriblant en Polsk krigsveteran. Den 27. mai ble det avholdt en konsert med Forsvarets musikkorps Nord-Norge, med påfølgende middag for spesielt inviterte. Og på listen over de prominente var blant andre HKH Kronprinsregent Haakon, Stortingspresidenten, Forsvarsminister, Forsvarssjefen, den polske forsvarssjefen, sjef FOH, generalinspektørene, Brigadesjefen og ambassadører og dignitærer m/følge fra Polen, Frankrike, Storbritannia og Tyskland, og selvsagt Narviks ordfører.

Minnestunder, seremonier og bekransninger skjedde på torget i Narvik, ved veteran-plassen utenfor sentrum, og på Narviks nye gravlund. Hele tiden med norske og utenlandske soldater på rekke og rad. Totalt 800 soldater, i hovedsak fra Brigade Nord, paraderte i Narviks gater, sammen med militærhistoriske kjøretøy fra krigens dager. HKG Kronprinsregent Haakon var til stede ved alle seremoniene og bekransningene, og la selv ned krans ved bautaen for de falne norske soldater.

De fem fremmøtte krigsveteranene fikk før lunch-serveringen, et uformelt møte med Kronprinsregenten og Forsvarsministeren, under en egen seanse i toppetasjen på Grand hotell. Kronprinsregent Haakon og Forsvarsministeren tok seg god tid, og Kronprinsen sto selv for serveringen av kaffe til krigsveteranene. Jeg overhørte også en kommentar som en av krigsveteranene ga Søreide da han hilste på henne, og som hun sikkert satte pris på; «du er en dyktig dame!».

Været i Narvik dempet nok litt på stemningen, for det regnet kontinuerlig. Alle som en ble våte og kalde denne dagen, men alt gikk som planlagt, dog med stort innslag av regnfrakker og paraplyer, og mange journalister og fotografer som ikke kan nyte slik luksus på grunn av jobben de skal gjøre. Alt i alt ble dette en strålende markering av norske og utenlandske soldaters mot og offervilje, men også en tragedie for mange familier og for Narvik by.

Og så er det hyggelig og svært lett å sjekke inn og reise med Widerøe fra en knøttliten flyplass i Narvik, selv om man må mellomlande i Bodø og reise videre med Norwegian til Gardermoen.

LITT OM HISTORIEN:

Krigen kom til Narvik den 9. april, da en stor marinestyrke landsatte 2000 tysk/østerrikske bergjegere. Tidligere samme morgen, ble panserskipene «Norge» og «Eidsvold» torpedert i Narvik havn. Situasjonen ble ikke bedre når den norske kommandanten i Narvik, oberst Konrad Sundlo, overga byen uten kamp. Sundlo var NS-medlem. Utrolig nok unnsnapp

200 soldater, under ledelse av majorene Omdal og Spjeldnæs, den 9. april. De marsjerte ut av byen i sluttet orden, med pakning og våpen, imens tyske soldater sto og så på dem.

Britiske flåtestyrker gikk til to motangrep, henholdsvis den 10. og 13. april, der de senket den tyske invasjonsflåten på 10 jagere, to ubåter og et ammunisjonsfartøy. Noen svenske og norske sivile fartøy ble også skutt i senk. Dette nederlaget hindret Hitlers invasjonsplaner av England.

De Tyske styrkene nedkjempet i april en norsk styrke på 200 mann fra Trøndelag på, nær svenskegrensa som hadde unnsnuppet fra Narvik invasjonsdagen. I Gratangen ble den tyske oppmarsjen fra Bjerkvik stoppet av norske befalskoleelever. Senere ble en norsk bataljon som hadde vært på nøytralitetsvakt nedkjempet på nattetid i Gratangen på grunn av manglende vakthold. I motsetning til en del andre generaler og oberster, som enten hadde flyktet til Sverige, eller overgitt seg og sin avdeling til tyskerne, trådte den fødte leder og offiser, general Carl Gustav Fleischer til med både lederskap og mot, og startet en 40 dagers sammenhengende norsk offensiv, med to bataljoner fra IR 15 og to bataljoner fra IR 16, samt Altabataljonen. Norske, Franske og Polske soldater presset de tyske styrkene stadig lengre mot svenskegrensen.

Den 28. mai tok en norsk bataljon fra IR 15 og en avdeling fra den franske fremmedlegionen tilbake Narvik fra Øyjord-halvøya. På dette tidspunktet, var de tyske styrkene under ledelse av Eduard Dietl var nær en overgivelse. Men Frankrike tapte på vestfronten, og den engelske regjering viste ubeslutsomhet, samt en rekke andre faktorer vi nok aldri får vite om, og resultatet ble at de allierte utrolig nok trakk seg ut fra Nord-Norge den 8. juni 1940. De norske styrkene under ledelse av general Fleischer hadde ikke noe annet valg enn å legge ned våpnene. Den frittallende Fleischer kom seg over til England, med stemoderlig og dårlig behandlet av Nygaardsvold-regjeringen, for sin kritikk mot denne, og ble således forbigått og sendt i utlendighet, der han tok sitt eget liv.

Tyskland angrep Norge blant annet på grunn av vår langstrakte kyst og korte avstand til England. Nordland og Troms spesielt for å sikre forsyningen med jernmalm fra de svenske gruvene i Kiruna og Gällivare som ble skipet ut i Narvik og for å ta Bardufoss flystasjon.

Kampen om Narvik regnes som Hitlers første nederlag i andre verdenskrig. Men er også som den første allierte seier, som ble skuslet bort fordi Nord-Norge ble oppgitt uten de tyske styrkene hadde blitt tvunget til kapitulasjon. Narvik-felttoget står igjen som den eneste gangen der norske styrker gjenomførte en langvarige og vellykkede offensive operasjoner mot tyske styrker. Totalt døde 8.500 soldater og sivile under kampene i Narvik.

Nok en vellykket flydag

Til tross for et noe usikkert vær, kom nærmere 20.000 skuelystne innom Kjeller flyplass for å oppleve alt fra veteranfly og fallskjermhopping til F-16, samt stemningen da, med godlyder og duften av fuel.

Som vanlig et yrende liv på flydagen på Kjeller!

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Flyshow og utstilling av alle typer fly fra modellfly til store transportfly trekker hvert år titusenvis av unge og eldre til Kjeller. Selv om de yngste synes nok synes det yrende livet er mest spennende, ikke minst alle bodene som selger is, brus og pølser.

Det er sjelden jeg har sett flere mennesker på en flydag enn i år. Men så fristet flydagen da også med blant annet oppvisning av Biltemas amerikanske jagerfly-ikon P-51 Mustang, og overflygning av Luftforsvarets Hercules og F-16. Men en flydag på Kjeller er så uendelig mer enn det. Nedre Romerike Flyklubb og deres medlemmer, stiller ut alle typer eldre og mer moderne fly. De har også en egen veteranflygruppe, som har en fantastisk samling flygende førkrigs-legender, som Fairchild Cornell, Army Cub, samt todekkerne Tiger Moth og Aero Buckner, for å nevne noen. Disse gjorde flotte opptredener og akrobatiske krumspring over flystripa, til stor glede for publikum. Flere hundre barn og voksne ønsket seg en luftig opplevelse, og kjøpte seg en rundtur med helikopter, eller i den vakre 70 år gamle Dakota DC-3, som Dakota Norway opererer ut ifra Torp/Sandefjord.

Det krever mye planlegging og koordi-

nering for å få til et slikt stort arrangement. Mange sponsorer må også til, for å finansiere de store attraksjonene på flydagen. For det er gratis adgang for alle denne dagen, noe som nok er grunnen til at det blir «stappfullt hus» hvert år. Alle klubber og foreninger på Kjeller bidrar til flydagen, og bonusen blir rekruttering av potensielle flyelever og medlemmer. I tillegg tror jeg bestemt at mang en ung gutt eller jente, har begynt å tenke på en fremtid som flyger eller tekniker i Luftforsvaret, etter noen besøk på Kjeller.

Men kanskje det aller viktigste i tiden fremover, blir den støtten som Skedsmo kommunes innbyggere kan gi Kjeller. For Skedsmo kommune har i flere år siklet på hele Kjeller-området for videre by- og boligutvikling. Dette er politikk folkens! Skedsmo kommune klarte for eksempel å hale ut godkjenningen av AIM Norways bygging av nye testfasiliteter for F-35 motorer, som de har fått kontrakt på fra Lockheed Martin. AIM Norway fikk da tilbud om tomt i og fra Ullensaker kommune, og vips så flytter de dit. Da er Skedsmo kommune ett steg nærmere og få kvittet seg med Forsvaret på Kjeller.

I nye forsvarsutredninger er nå Kjeller på «rød-listen» og vurdert nedlagt. Blir dette slutten for verdens nest eldste operative flyplass og vår militære flyhistorie? Blir det siste spiker i kisten for

flyklubbene og all militærhistorisk virksomhet i regionen? Alt annet enn å bevare Kjeller flyplass er helt klart historieløst! Interessegruppen «Bevar Kjeller flyplass» er for lengst etablert, og la oss håpe at titusenvis av innbyggere og entusiaster melder seg på, og gir siklende politikere og byplanleggere noe å tenke på!

Jeg møtte flere medspillere og motspillere i «Kjeller-saken» på flydagen. Foruten alle entusiastene, møtte jeg Generalsekretæren i Norsk Luftsportsforbund, John Eirik Laupsa, som selvfølgelig støtter all videre aktivitet på Kjeller. Sjefen på Kjeller, brigader Kolff, som offisielt åpnet flydagen søndag den 31. mai, sammen med stevneleder Christian Falck, er også en god støtte-spiller. Men når det gjelder ordføreren i Skedsmo kommune, Ole Jacob Flæten, er jeg usikker. I intervju på NRK sa han at Kjeller er viktig for identiteten til Skedsmo kommune. Jeg velger å ikke tro på presten denne gang, like lite som når han og Arbeiderpartiet ved forrige kommunevalg, gikk til valg på at de ikke skulle innføre eiendomsskatt i kommunen. Det gikk ikke lang tid før vi hadde eiendomsskatt, og i år økte den med godt over 100 prosent! Så oppfordringen er, støtt «Bevar Kjeller flyplass», og vi kan se frem til mange flotte flydager på den kanskje eldste flyplassen i verden.

på Kjeller!

Luftforsvarets C-130 J Hercules passerte høylydt over publikum.

Den amerikanske P-51 Mustang var et meget populært innslag.

Vampirepilot Kenneth Aarkvisla, sjef på Kjeller brigader Kolff og stevneleder Christian Falck.

Army Cub med krumspring i lav høyde.

Todekkeren Boeing Stearman er et vakkert skue.

Et knippe flygende gentlemen.

Northrop Grumman tilbyr

Northrop Grumman's Global Hawk.

I 1940 leverte Northrop sitt første maritime patruljefly til Norge, Northrop N3PB. Flybåten kan den dag i dag beskues på Forsvarets Flysamling på Gardermoen, for øvrig det eneste eksisterende eksemplar av flytypen i verden. 75 år senere har selskapet tatt mål av seg for å tilby avanserte Triton overvåkingsdroner for våre arktiske områder.

TEKST: TOR HUSBY

Selskapet, som for lengst har forandret navn til Northrop Grumman, er på en global 5. plass blant vår tids forsvarsbedrifter. Forsvaret og forsvarsmiljøene er godt kjent med selskapet som står for en fjerdedel av hele F-35 programmet. I 2014 lå omsetningen på 21 mrd. euro. Salg til Norge har vært nesten ikke-eksisterende

siden 1940. Nå satser selskapet igjen på det norske forsvarsmarkedet. Northrop Grumman med blant andre kommunikasjonsansvarlig i Europa, Ken Beedle, inviterte Offisersbladet som fagmilitært magasin til en bred presentasjon av Northrop Grumman's virksomhet i Europa til lands, til sjøs, i luften, under vann, cybersikkerhet, logistikk, kommando og kontroll og ikke minst når det

gjaldt utviklingen av nye droner. Northrop Grumman er verdensledende når det gjelder ubemannede systemer.

I en tid der Russland igjen bygger opp sin kapasitet i nordområdene og viser økende aggressivitet, er permanent overvåking av Arktis av vital betydning for oss. Droneovervåking av store områder er en kapasitet som er på full fart inn i de militære styrker. Fire år etter at Storbritannia satte sine *Nimrod* maritime overvåkingsfly på bakken revurderer det britiske forsvarsdepartementet klokskapsen i beslutningen. I fjor trente RAF-mannskaper på både *Triton* og *P8 Poseidon* overvåkingsfly under prosjekt *Seedcorn* sammen med amerikanerne for å holde sine ferdigheter på sjøovervåking ved like.

BRITENE ER UROLIGE

Hvorfor? Svaret er at britene er urolig over den russiske aggresjonen i Europa og at flere russiske krigsskip opererte langt nede i Nordsjøen og Atlanteren i 2014. Også den multilaterale innsatsen, der seks land lette etter det savnede Malaysiske flyet (MH370) i Det indiske hav samme år, viste hvilket savn det var ikke å ha overvåkingsdroner som kunne

Northrop N-3PB på flysamlingen Gardermoen er fantastisk godt restaurert.

Forsvaret *Triton*-droner

Northrop Grummans Triton.

ha gitt heldekkende oversikt. Northrop Grummans analytikere tipper at den nye britiske interessen for havovervåking vil komme klart til uttrykk i den nye Strategic Defence and Security Review som ventes i løpet av 2015. Bakgrunnen er at Storbritannia mangler skikkelig overvåkingskapasiteter – fra det å bekjempe ubåter, til å svare på akutte maritime kriser.

Mens Storbritannia fortsatt henger litt etter har US Navy innsett betydningen av å ha et velutviklet overvåkingssystem til havs. *MC-4C Triton* er bygget for å støtte marinens *Broad Area Maritime Surveillance (BAMS)* –program. *Triton* vil støtte etterretningsinnhenting, rekognosering, maritim patruljering og søk-og redning over en bred skala. Den amerikanske marinen planlegger å anskaffe nærmere 70 enheter av *Triton* til dette formålet. De to partnerne er kommet langt inn i de innledende testene. De nye Northrop Grumman *Triton* dronene skal supplere *P-8 Poseidon* overvåkingsfly som er utviklet i USA.

BYGGET PÅ GLOBAL HAWK

Triton er siste generasjon *HALE*-system (High Altitude Long Endurance Surveil-

lance) som bygger på *Global Hawk*, som har fløyet over 150.000 timer i alle konflikter fra Irak til i dag. I tillegg har *Global Hawk* fra første dag gitt førstehåndsinformasjon over mange katastrofeområder, som jordskjelvet på Haiti, reaktorsammenbruddet i Fukushima, diverse tyfoner og miljøovervåkinger, inklusive forandringer i isbeltet rundt Arktis.

Northrop Grummans droner kan holde seg i luften i 30 timer non stop og dekke 340.000 kvadratkilometer. Når NATO i 2016 overtar fem *Global Hawk* til bakkeovervåking vil land som har interesser over store områder, som Norge i sine økonomiske soner i Norskehavet, Barentshavet, på Svalbard og andre deler av Arktis, kunne få en fundamental ny kapasitet. I dag er det hovedsakelig Orionflyene på Andenes som foretar overvåkingen fra luften for Norge. De flyr ustoppelig over åpent hav med oppgaver som benevnes som "dull, dirty and dangerous" (noen ganger). Behovet for bemannede fly er alltid til stede, men det er viktige sider av oppgavene som uten tvil kan overlates til "HALE" droner med større effekt og tilsvarende effektivitet. I dag er det bare *Global Hawk* og

Triton som er operative i "HALE"-kategorien.

Spørsmålet innskrenker seg ikke bare til å anskaffe droner, men like mye om å bygge opp et nettverk med en overbygging av kommando og kontroll der informasjon raskt kan overføres til sjefer på land eller til sjøs og distribuering av den samme infoen til andre skip, fly eller ubåter.

FAKTA

MQ-4C TRITON

Motor:	Rolls Royce AE3007H
Utholdenhet:	30 timer
Lengde:	14,5 m
Vingespenn:	39,9 m
Høyde:	4,7 m
Vekt ved start:	14,6 ton
Hastighet:	320 knop
Maksimum høyde:	18.288 m
Rekkevidde:	8.200 n. mil
Bakkemannskap:	4 personer
Levetid:	51.000 timer

INTOPPSKOKKEN

HUMMUS OG SESAMSAUS

På våren dukker kokkens lengsel til fjernere strøk frem, og derfor svinger vi ned mot middelhavstraktene igjen denne gangen.

Forrige gang fortalte jeg dere hvordan dere skulle lage Falafel og Tabouleh. Her er noe som er godt til grillmaten! Og før noen besserwissere som mener de har innsikt etter én skarve kontigent i Libanon eller MFO uttaler seg, så minner jeg på at det finnes minst like mange varianter som det finnes hanskepar hos en over gjennomsnittet utstyrsfiksert grenader! Så klapp igjen!

Hummus og sesamsaus går svært godt til grillet mat - lam, okse, kebab, kofta, etc. Sesamsausen passer like godt til kjøtt som til kylling og hvit, grillet fisk.

Det aller første du må få tak i er tahini-pasta. Tahinipasta er laget av sesamfrø, og fåes kjøpt på de fleste interessante butikker som ikke er del av ett stort konsern. Eventuelt så kan du lage det sjøl. Det er enkelt og tar ikke lang tid. Søk på internettet etter 'tahini oppskrift'. Du får ikke min. Deretter sørg for at du har nok sitroner, tre- fire stykker. Felles for endel av rettene er sitron, mynte og bladpersille, så sørg for at du har nok. Hvis du allikevel er i en interessant butikk, så se om du får tak i 'Liba brød', det hører absolutt hjemme her.

SESAMSAUS

2 dl tahini
2 dl yogurt naturell (Den norske er ganske tynn og flytende, bruk gjerne gresk om du vil ha en tjukk saus)
2-4 Ss sitronsaft
2 fedd hvitløk, finhakket eller presset salt
Olivenolje.

Bland sammen tahini, yogurt, 2 ss sitronsaft og hvitløk. Tynn ut med olje, mens du rører den glatt. Smak til med salt og tilsett mer sitronsaft om du vil. Dersom du vil tynne den mer ut, ta i litt mer olje. Sett i kjøleskapet til servering, så smakene får satt seg.

Neste oppskrift. Krumtappen i det pan-arabiske riket og den mest omtalte retten blant veteraner helt tilbake til 1956, kanskje før....

HUMMUS (BI TAHINI)

1 boks hermetiske kikerter (400g)
2 fedd hvitløk
1/2 ts salt
3-4 Ss tahinipasta
2.4 Ss sitronsaft
1/2 ts spisskummen
Olivenolje (til tynning)
Bladpersille
Paprikapulver
salt til smak

Hell ut kikertene i en sikt eller sil. Skyll de godt i rennende, kaldt vann. Sørg for å få

vekk laken. Legg de på et kjøkkenhåndkle, og klapp de forsiktig helt tørre. Knus hvitløken i saltet, til en pasta. Jeg bruker en liten skål og en dessertskje. Har du en morter, så kan du bruke den.

Kjør kikertene til en grov masse i kjøkkenmaskinen. Ha i hvitløk og kjør igjen til det er blandet. Ha i 2 spiseskjeer tahinipasta og kjør på nytt til alt er blandet. Tilsett 2 spiseskjeer sitronsaft, spisskummen og salt. Kjør maskinen til du får en kremet masse. Smak på den, og juster med mer sitronsaft, tahinipasta og salt om nødvendig.

La maskinen gå og tilsett oljen i en tynn stråle til konsistensen er glatt og fin. Pass på at den ikke blir rennende. Dekk med plastfolie og sett den i kjøleskapet til den skal serveres med de andre rettene. Pynt med litt finhakket persille og paprikapulver. Gi den gjerne litt olje til pynt og. Hummus holder seg i kjøleskapet i ca 3 dager.

Har du fått tak i 'Liba brød', så hører det med, hvis ikke kan du servere med varme pitabrød eller nan - sørg for å ha nok brød!!

Sahtein!

Kommandanten på Oscarsborg
Stein Erik Kirknes var «speaker».

Festningsmarsjen Oscarsborg 2015

TEKST OG FOTO: BJØRN CODLING

Det fine været på denne siste maidagen lokket frem 180 glade turgåere til Heer skole som også i år var startstedet for den 12,5 km lange Festningsmarsjen. Mange familier møtte frem med både barn, barnebarn og familiehunden for å delta på årets marsj. Deltakerne ble delt inn i hvert sitt lag med veiviser fra forsvaret og guide fra Oscarsborg Festningsmuseum som besøker historisk formidling gjennom marsjen. Starten ble høytidelig markert av en tidsriktig utstyrt soldat fra det Søndenfjeldske Musqueteer Corps fra 1808 som avfyrte et

skudd fra sin munnladerbørse. Gruppene la i vei mot Heer skanser med sin praktfulle utsikt sørøstover. Ferden gikk videre gjennom Kringerud mitraljøs batteri og over til Seiersten skanse. Fra Veisving-batteriet og over Kopås/Husvik gikk turen ned til Sundbrygga som var mellomstasjon med servering av drikke før deltakerne puljevis ble satt over til Oscarsborg med ferga. På Oscarsborg ventet en enkel lunsj i kommandanthagen utenfor den gamle, ærverdige kommandantboligen. Besøket på selve borgen gikk deretter innom torpedobatteriet og hovedbatteriet før overfarten til Håøya. På Håøya gikk marsjen oppover

Ormeleia og man fikk se hvilken formidabel innsats det må ha vært å bygge anlegget for mye over hundre år siden. De flotte granittkonstruksjonene til Haubitser batteriene står nå tilbake som stolte monumenter fra den tiden.

Ferga gikk i skytteltrafikk fra Håøya til Sundbrygga hvor det var målgang og utdeling av pins til alle deltakerne. I målområdet sto initiativtakerne, kommandant Stein Erik Kirknes, Trygve Gulliksen fra Frognmarkas venner og Kristoffer Grude fra Oscarsborg Festnings Venner. De var alle vel tilfreds med gjennomføringen av Festningsmarsjen Oscarsborg for andre gang. Hensikten med marsjen er å gjøre oppmerksom på den samlede festningslinjen som går fra Heer skanse over til Håøya samt å formidle historien fra skanser og festningsanlegg. Men, samtidig er det viktig å oppmuntre til å bruke marka for derigjennom se verdien av å ta vare på skogen og festningsanleggene.

Alle var svært godt fornøyd med dagen og gamle som unge og firbente gleder seg til den neste Festningsmarsjen.

Arrangementet ble administrert av Forsvarets avd. for kultur og tradisjon (FAKT) ved kommandanten i samarbeid med Oscarsborg festningsmuseum, Frogn historielag og Frognmarkas Venner, Frogn kommune og Oscarsborg Festnings Venner.

Fremmedlegionens nasjo

Offisersbladet var med da Fremmedlegionen feiret seg selv og sine helter på hovedleiren i Sør-Frankrike 30. april på det som kalles Camerone Day, oppkalt etter Legionens mest heroiske slag.

Fra selve paradeplassen under Camerone Day. Vi ser her ingeniørene, symbolisert med økser.

Av NILS GJERSTAD
FOTO DEN FRANSKE FREMMEDELEGIEN

AUBAGNE, FRANKRIKE:

Det er nesten 30 grader i skyggen, og varmt å stå og se på fremmedlegionærene som marsjerer ved Hovedkvarteret for Fremmedlegionen. Legionen marsjerer frem til det spektakulære monumentet med inskripsjonen "Honneur et Fidelite" (ære og troskap), samt året da Legionen ble grunnlagt i 1831.

Legionens musikere spiller Fremmedlegionens kjente marsjer.

KJEMPET MOT OVERLEGEN FIENDE

Trehånden til Kaptein Danjou er på mange måter "hovedpersonen" i seremonien. Den legendariske offiseren

ledet an i Legionens mest heroiske slag, som fant sted for 152 år siden.

Trehånden skal overrekkes fra en offiser som har utmerket seg i tjenesten. I år er det britiske «warant officer class II» Alexander Rowe som får æren av å overlevere den til General Maurin. Rowe gikk inn i Legionen i 1987 og har bl.a. tjenestegjort i det tidligere Jugoslavia og Afghanistan.

Camerone Day markeres hver 30. april til minne om slaget ved Camerone i Mexico i 1863, hvor verdier som Fremmedlegionen dyrker til det fulle; ære og tapperhet i strid. De fleste av de 62 legionærene og 3 offiserene i Camerone døde i kamp, men oppdraget med å beskytte en konvoi ble vel utført. Danjou nektet å overgi seg i kamp mot en tallmessig overlegen meksikansk

hær på hele 2000 mann. De fem siste legionærene kjempet med bajonettene på riflene. Etterpå ble trehånden til Kaptein Danjou funnet igjen og sendt til til Fremmedlegionen. Vanligvis ligger den trygt bevart i en krypt. Det er bare på denne spesielle dagen - Camerone Day - trehånden til Danjou tas frem.

Høydepunktet på Camerone Day er når jagerfly flyr over leiren i Aubagne og lager røykstrimler med det franske flaggets farger over himmelen; rødt hvitt og blått.

PRESSEKONFERANSE MED GENERALEN

Dagen i forveien har Offisersbladets utsendte blitt godt mottatt av Fremmedlegionen og blitt forklart hva som skal skje på Camerone Day, snakket med

naldag

Fremmedlegionen er mest kjent for sitt mot i strid. Foto Antonio Estradas

Den svensk/finske legionær Blomquist er fallskjermjeger.

Britiske warrant officer II class, Alexander Rowe ble gjort ære på.

General Maurin er Fremmedlegionens sjef.

Veteranene er selvfølgelig på plass denne dag.

legionærer og vært på pressekonferanse med offiser Alexander Rowe og General Maurin.

På spørsmål om hvor de beste soldatene i verden kommer fra, svarer de: - Det er ikke noe land som utmerker seg sånn sett. Vi har soldater fra nesten alle land. Men per i dag er det en del som ikke lar sine innbyggere bli med i Legionen.

Hva med kvinner i Legionen? - Vi kan ikke ha det, blant annet på grunn av at vi har legionærer fra muslimske land, som aldri ville gått med på å tjenestegjøre sammen med kvinner.

Rowe kan også fortelle at fremmedlegionen har vært i Norge. Det var under kampen om Narvik i 1940.

Etterpå er vi invitert på en velsmakende lunch, med tradisjonell fransk mat og ost, samt vin fra Fremmedlegionens egen vingård i Puyloubier. Fremmedlegionen er kjent for å synge før de spiser. Stående gir de en kraftfull demonstrasjon av Le Boudin. - Dette er den mest kjente marsjen til Legionen, blir jeg forklart. - Le Boudin er navnet på det tradisjonelle teppet som legionærene i ørkenen hadde pakket bakpå ryggen.

Faktisk har Legionen også hedret undertegnede med et lite norsk flagg ved bordet. Det er en hyggelig gest.

SKANDINAVERE I LEGIONEN

For tiden er det 7700 legionærer fordelt på 11 regiment. Mest kjent er fallskjermregimentet på Calvi, Korsika. I tillegg har de bl.a. et regiment i Djibouti, i nordøstlige Afrika og ett i jungelen i Fransk Guiana.

- For tiden har vi ingen nordmenn i Fremmedlegionen - dessverre. Det nærmeste vi kommer er en fallskjermjeger fra Finland, forteller en presseoffiser meg.

Legionær Blomquist fra Finland står til min disposisjon for å svare på alle relevante spørsmål.

-Navnet stammer fra Sverige, men jeg er vokst opp i Finland, sier han. - Det er en del svensker her for tiden og også noen dansker, men ingen nordmenn, sier han.

Legionær Blomquist er svært fornøyd med tjenesten og mener at han har lært mye, - jeg liker at man blir tynet hardt og når man tror at man har ingen krefter igjen, klarer offiserene å få deg til å yte det lille ekstra som skal til. Det gir en egen glede, forteller han. - en del av skandinaverne her nede søker seg til fallskjermregimentet på Korsika. Inntrykket mitt er at skandinaverne er gode soldater, og de søker seg hit mest for eventyrlysten, og ikke så mye for å tjene penger.

- Å være på fallskjermregimentet i

Korsika er ikke så hardt som man skulle tro. Å hoppe i fallskjerm er krevende første gangen, men etterhvert blir det også en rutine, mern han.

- Rekruttskolen i Castelnau-d'Aud var tøff, men jeg tror man må ha en tøff rekruttskole for å få en god arme, sier Blomquist og avkrefter også at rekrutter får juling under opplæring. - Det kjenner i alle fall ikke jeg til, kommenterer han.

Men mangelen på nordmenn i Fremmedlegionen er tydeligvis noe som opptar dem. - Vet du hvorfor det er så få fra Norge som søker seg hit? Vi håper at flere fra Norge vil søke seg hit.

Etter at marsjering og medalje-utdeling er gjennomført på Camerone Day er det duket for festligheter. 30. april og 1. mai er hovedleiren i Aubagne åpen og sivile kan komme inn. Her blir den hvite legionær-hatten Kepi Blanc solgt, samt masse andre turist-ting. I tillegg kan man kjøpe et måltid og selvsagt få drikke en flaske av Fremmedlegionens spesielle vin, som de er så stolt over.

WATERLOO

Napoleon Bonaparte hadde en siste sjanse, og han spolerte den på et mest mulig spektakulært vis. 200 år senere fortsetter slaget ved Waterloo å fascinere, og framstår som et militærhistorisk høydepunkt.

Av TROND SÆTRE

«Dersom noen mann skulle ønske å skyte sin keiser, la ham gjøre så». Med disse ordene gjorde Napoleon Bonaparte sin triumferende hjemkomst den 1. mars 1815. Året før ble han beseiret av de allierte og måtte dra i eksil til øya Elba utenfor Toscana. I mellomtida var det gamle dynastiet gjeninnsatt på tronen med Ludvig 18. Men han var en upopulær konge, og Napoleon regnet – med rette, skulle det vise seg – med at han ville bli ønsket velkommen tilbake til Frankrike. Men etter over ti år med krig ville de allierte ikke under noen omstendigheter ha Napoleon tilbake i en reell maktposisjon, eller i Frankrike i det hele tatt. Ved Napoleons maktovertakelse var en ny krig dermed uunngåelig.

Den militære koalisjonen mot Frankrike besto på den ene siden av en alliert hær sammensatt av britiske, nederlandske og tyske styrker, under ledelse av Arthur Wellesley – bedre kjent som hertugen av Wellington. På den andre siden sto en prøyssisk hær ledet av feltmarskalk Gebhard von Blücher. Prøysserne kunne komme til å avgjøre slaget, og Napoleon var klar over det. 16. juni prøvde han å knuse Blüchers hær i slaget ved den belgiske byen Ligny. Napoleon vant slaget – det var hans siste militær seier – men det var et taktisk nederlag, ettersom mesteparten av Blüchers hær kom seg unna. Napoleon nølte før han sendte ut marskalk Grouchy med en hærstyrke for å forfølge den prøyssiske hæren. Blücher fikk for stort forsprang, og i sin stahet gjorde keiseren flere feil. Han trodde ikke Blücher kunne forflytte hæren raskt nok til å møte Wellington i tide, og han valgte å ikke tilbakekalle Grouchy. De trengtes ikke, trodde han. «Engelsmennene er dårlige soldater. Dette bør kunne avgjøres før lunsj», sa Napoleon selvsikkert. Wellington på sin side stolte på at Blücher ville nå fram i tide. Hæren hans var plassert på et høydedrag utenfor den belgiske landsbyen Waterloo. Her ventet de å møte Napoleons hær, som marsjerte mot Brussel.

Slagets første fase fant sted på gården Hougoumont om formiddagen den 18. juni. Jordene omkring Waterloo var gjennomvåte av regn, og det forsinket Napoleons offensiv noe. Denne detaljen kan ha vært viktig for det endelige utfallet av slaget. Først klokka 11.50 åpnet det franske kanonbatteriet ild mot målet sitt. Angrepet på Hougoumont var egentlig ment som en avledningsmanøver, for å trekke til seg reservene fra

Wellingtons høyre flanke, men det skulle komme til å vare hele dagen. Bombardementet satt gårdshuset i brann, men de allierte lyktes med å forsvare hulveien på gården, som tillot dem å få inn nye forsyninger og tropper hele dagen.

Tidlig på ettermiddagen begynte det franske 1. korps sitt angrep mot de allierte styrkenes senter. Dette var like etter klokka 13.00, da Napoleon oppdaget den prøyssiske hæren på den høyre flanken. De var ca. tre timers marsj unna, så han sendte Grouchy en ordre om å angripe prøysserne og holde dem opptatt. Men marskalken fikk ikke den nye ordren før 17.00. I mellomtiden satset franskmennene på å erobre gården La Haye Sainte. Tok de den, ville de være på kloss hold av Wellingtons styrker. Kommandøren Lord Uxbridge sendte sitt kavaleri for å skjære gjennom det avanserende franske infanteriet. De slo infanteriet tilbake, men begge parter i slaget var svekket; Wellington kunne ikke foreta et nytt angrep uten forsterkninger. Halv fire møttes den franske og prøyssiske armeen for første gang på denne skjebnesvangre dagen, ved landsbyen Plancenoit øst for Waterloo. Fra nå av var Napoleon nødt til å kjempe en tofrontskrig mot en fiende som – medregnet prøysserne – var tallmessig overlegen. For å møte det franske kavaleriet dannet Wellingtons styrker karreer (frikantformasjoner) som holdt tilbake den franske framrykningen, om enn med store tap. Tidlig på kvelden brøt det franske kavaleriet imidlertid gjennom, og erobret den viktige posisjonen som var La Haye Sainte. Situasjonen var blitt kritisk for

de allierte. «Natten eller prøysserne må komme», skal Wellington ha sagt.

Og prøysserne kom, i grevens tid. Kort tid etter Napoleons gjennombrudd på den allierte fronten, møtte franskmennene Blüchers hær på den høyre flanken. Nå fikk Wellington spillerom til å forflytte troppene sine for å forsterke midten, og franskmennene ble presset tilbake fra alle kanter. Napoleon satte inn sine siste reserver, elitesoldatene i keisergarden, men de kom med for sent til å gjøre noen forskjell. De berømte ordene «garden dør, den overgir seg ikke» skal ha kommet fra gardekommandør Pierre Cambronne da en britisk general ba ham overgi seg. Cambronne overlevde for øvrig slaget, hardt skadet og i britisk fangenskap. Napoleon kom seg tilbake til Paris, men ettersom de allierte framfor alt ville ha ham vekk, kunne han ikke flykte fra den endelige kapitulasjonen; 15. juli samme år overga han seg formelt på det britiske krigsskipet HMS Bellerophon. Resten av livet var han forvist til øye St. Helena i det sørlige Atlanterhavet.

Slaget ved Waterloo avsluttet en epoke i militærhistorien. Napoleonskrigene var den siste større krigen før den industrielle revolusjonen, og dermed den siste større krigen før teknologien ble radikalt endret. I mellomtiden opplevde Europa en lenger periode med fred og sosial og økonomisk vekst før Krimkrigen (1853-1856). Og det skulle gå nesten hundre år før Europa ble dratt inn i en konflikt av tilsvarende størrelse, ved utbruddet av første verdenskrig.

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

FARE FOR SOLDATDRAP

Soldaten Lee Rigby.

I Storbritannia uttrykker MI5 nå bekymring for en ny tendens til meget rask radikalisering. Et eksempel er 19 år gamle Brusthom Ziamani som vokste opp i sekten Jehovas Vitner, og som nylig ble funnet skyldig i å ha planlagt en gjentakelse av soldatdrapet i mai 2013 på åpen gate i Woolwich, utført med bil, kniv og kjøttøks. Soldat Lee Rigby ble først kjørt ned med bil og deretter stukket og hakket ihjel med kniv og kjøttøks av to ekstremister.

Brusthom Ziamani var, foruten Jehovas Vitne, opprinnelig sportsentusiast og meget opptatt av musikk. Han ble arrestert i Øst-London i august i fjor, bare måneder etter at han hadde konvertert til islam. Han hadde raskt kommet under innflytelse av ekstremister, og ved arrestasjonen bar han en kniv med blad på 37 cm og en hammer som var omsvøpt med et islamistisk flagg. Han var på vei mot en av Hærens kadettforlegninger. Han var på dette tidspunkt åpenbart under MI5s overvåking, og etter det som fremgår av åpne kilder hadde MI5 kommet på sporet fordi han hadde lagt ut ekstremistiske budskap på nettet og erklært seg villig til å dø for Allah. MI5 viser til hvor kort tid man hadde på seg til å bli oppmerksom på ham, fra konverteringen og frem til arrestasjonen. Analysen er at ekstremistiske bakspillere nå satser bevisst på å komme avsløringer i forkjøpet ved å konsentrere seg om opprørske ungdommer som raskest mulig kan kjøres gjennom forsert radikalisering og sendes ut i terrorhandlinger.

Et annet forsøk på å kopiere drapet på soldat Rigby er også forhindret. Kazi Islam er dømt til åtte år for å ha prøvd å konvertere og radikaliserer Harry Thomas, som har Aspergers, ADHD og lærevansker, og få ham til å drepe en eller flere soldater. Thomas røpet imidlertid for bekjente at Islam ville ha ham til å kalle seg "Haroon" og anskaffe ingredienser til en rørbombe, og en kjøkkenkniv eller kjøttøks. I retten prøvde Islam å forsvare seg med at det hele var "et eksperiment" som det aldri var meningen å iverksette. (Daily Telegraph m.v.)

DEBATT OM AFGHANISTAN

I Storbritannia er det også livlig debatt om krigen i Afghanistan var verd ofrene og omkostningene. Britene mistet 453 soldater i krigen. Sentralt står Jack Fairweathers bok "The Good War: the Battle for Afghanistan 2006-14". Fra boken trekkes frem omtalen av en ekspertgruppe som ble sendt til landet sent i 2005 for å vurdere om det var forsvarlig å gå inn i krigen. Et medlem av gruppen intervjuet blant annet daværende universitetsdirektør i Kabul og tidligere Verdensbank-embetsmann, Ashraf Ghani, som den gang hevdet at britisk innsats i Helmand-provinsen ville ende i "et blodbad". Britene ville vekke til live minner om tidligere britisk-afghanske kriger, og i Helmand spesielt minnene om slaget ved Maiwand i 1880, der britene tapte. Den tidligere universitetsdirektøren og Verdensbank-ansatte Ashraf Ghani, USA-utdannet antropolog og også tidligere finansminister, er som kjent i dag Afghanistans president. Hjemme i London igjen advarte ekspertgruppen mot å gå inn, men ble fullstendig overkjørt av departementene og regjeringen. Så får vi bare vente og se hvem som får rett til slutt. (Daily Telegraph m.v.)

HARD DEBATT OM US AIR FORCE

I USA raser fortsatt en hard debatt om hvordan US Air Force skal spare penger for å møte synkende budsjetter. USAF selv legger åpenbart til grunn at det blir helt nødvendig å kutte i strukturen, og redusere antallet fly.

Departementet foreslår gang på gang å sende samtlige 334 A-10 Thunderbolt II (også kjent som Warthog og The Mighty Hog) nærstøttefly til "the boneyard", for dermed å kunne nedlegge hele A-10 organisasjonen, støtteapparatet, logistikken og opplæringselementet. Kongressen har hittil nektet, og A-10 har også en viss støtte i USAFs rekker. Det offisielle USAF standpunktet er at man gjerne vil beholde A-10, men man har ikke råd. En del av planen er å overføre 800 erfarne teknikere fra A-10 til opplæring på F-35. Her blir

A 10 Thunderbolt II Warthog.

man stanset så lenge A-10 overlever, og foreløpig har man bare klart å frigjøre 100 teknikere.

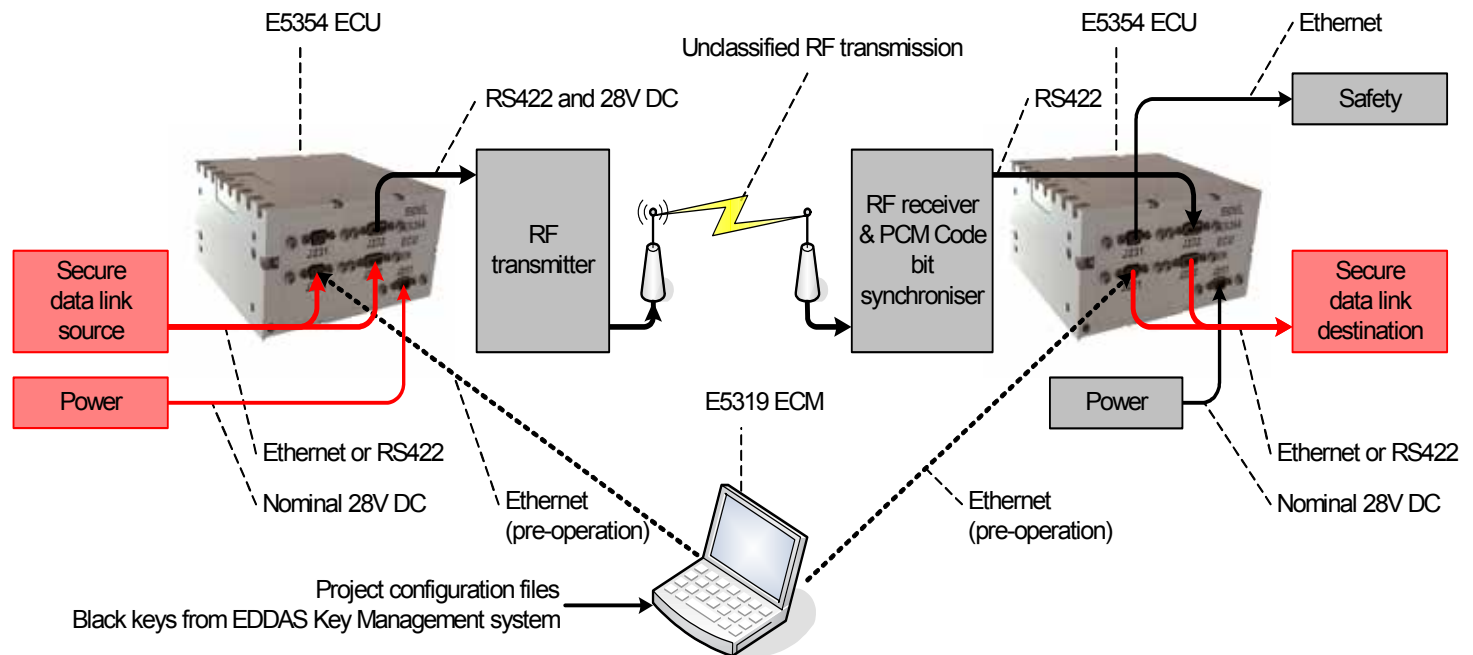
A-10 tilhengerne mener at hverken F-16, F-35 eller andre fly kan erstatte A-10 i "danger-close" og TIC (Troops In Contact) situasjoner. Man mener tungen bør holdes rett i munnen for å skille mellom BAI (Battlefield Air Interdiction) som krever koordinasjon etter bakkesjefens ordre innimellom FLOT (Forward Line of Own Troops) og FSCL (Fire Support Coordination Line), og på den andre siden CAS (Close Air Support) i tett koordinasjon med JTACs (Joint Terminal Attack Controllers) der det handler om "bad guys in the treeline 100 meters away". Motstanderne hevder at A-10 vil være "totally useless" der lufttrusselen er mer avansert enn i Irak og Afghanistan. Tilhengerne peker på at i løpet av 23 års krig er bare seks A-10 tapt i kamp, fire for fiendtlig ild, en som kom hjem og ble ødelagt ved landing og en som kom hjem og ble avskrevet som "beyond repair".

Tilhengerne påpeker at A-10s formidable 30 mm GAU-8/A maskinkanon er eneste håndvåpen, maskingevær, maskinkanon eller kanon med eksportforbud. Slike må ikke i urette hender, og F-35s 25 mm GAU-22/A kan ikke erstatte den, hvis den noen gang kommer til å virke. Det gjør den foreløpig ikke. (Til sammenligning; F-35 kommer til å føre 182 granater til kanonen, F-16 fører 480-500 til sin 20 mm M61A1, F-15C/D 940 til sin M61 og A-10 1174 til sin GAU-8.)

General Electric GAU 8 Gatling.

Secure data link with E5354 ECU

Security features:

- Data link confidentiality, integrity and authentication
- Designed for HEMMELIG/NATO SECRET
- CIK for CCI handling and post-operation protection
- Tampering protection
- GCM-AES-256 protection
- Benign rekeying offline protection (black keys)
CTR-AES-256, ECIES-521 and ECDSA-521

Black interfaces:

- 100BASE-TX Ethernet
- RS422 data and clock, 0.1-8.0 Mb/s to RF transmitter or from PCM Code bit synchroniser
- 28V 0.6A DC power to RF transmitter

Communication protocols:

- RFC 791 IPv4
- IEEE 1588 PTPv1

EMC, TEMPEST and environments:

- MIL-STD-461F
- SDIP-27 level A
- MIL-STD-810F

Data link protocols:

- CCSDS 132.0-B-1 TM Space Data Link Protocol
- IRIG-106-07 embedded in CCSDS TM (optional)
- Information forwarding to safety functions

Encryption/Decryption unit:

- E5354 ECU - EDDAS Crypto Unit

Configuration system:

- E5319 ECM - EDDAS Configuration Management

Support system:

- E5353 EKM - EDDAS Key Management system

Red interfaces:

- 100BASE-TX Ethernet
- RS422 data and clock, 0.1-8.0 Mb/s to and from secure data environment (optional)
- CIK (optional)
- DS101 (optional)

Power input:

- Input 20-36V DC

Operating temperature range:

- -40°C to +85°C

EXTENDED **AWARENESS**

The GIRAFFE 8A is a recent extension to Saab's world-class line-up of surface radar systems. This 3D long-range air surveillance radar system is designed for the highest level of situational awareness and ballistic missile defence – in any climate. The GIRAFFE 8A provides exceptional range and multi-role capabilities, combined with operational flexibility that allows you to virtually look into the future.

With our more than 60 years of innovative radar development you can rely on Saab's *thinking edge* to provide the capabilities needed to meet future threats and requirements.

www.saab.com

GIRAFFE 8A – a member of Saab's world-class line-up of Surface Radar Solutions.

SAAB